БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯТ ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 126 (9880) | 1962 оной май 30, среда | Сэн 2 мүнгэн

ТАСС-эй МЭДЭЭСЭЛ

...кмос-5» тухэлэй ээлжээтэ хэмэл одон ...е тойрохо замда 1962 оной майн 28-да ...кэ Союзда амжалтатайгаар оруулаг... Энэ оной мартын 16-да соносхогдоhон ...ммын ёhоор, замбуулин дайдые саа... шэнжэлхэ научна аппаратура хэмэл ...дээрэ тодхоотой. «Космос-5» тухэлэй хэ... ...дон дээрэ научна аппаратуранууд гадна ...нь тодорхойлон хэмжэхын түлөө олон ...тай радиотелеметрическэ, радиотехни... ...тухеэрэлгэнүүд табяатай. 20.008 мега... ...частота дээрэ худэлдэг богони долгито ...атчик хэмэл одон дээрэ бии. Даб дээрэ ...н мэдээнүүдэй ёhоор, дэлхэйе тойрохо ...лан хараалагдаhан замаар хэмэл одон ниидэжэ ябана. 102.75 минута соо хэмэл одон дэлхэйе тойроно. Хэмэл одоной ябаха зам дэлхэйн буhэлүүртэ 49 градус 04 минута налуугаар табигданхай. Энэ хэмэл одон дэлхэйн нюрууhаа 1600 километр хүрэтэр холодон ошоно, 203 километр хүрэтэр дүтэлэн ерэнэ.

Хэмэл одон дээрэhээ абтаhан радиотелеметрическэ мэдээгэй ёhоор, тэндэ табигдаhан бүхы тухеэрэлгэнүүд hайнаар худэлнэ. Хэмэл одоной ямар шэгэлтэйгээр ниидэжэ ябаhаниие тоолон гаргаха түбтэ телеметрическэ мэдээн, «Маяк» передатчигай радиодохёонууд абтана.

Зүб хүтэлбэриин гол эрхэ нүхэсэл

...С-эй ЦК-гэй мартын ...мэй түүхэтэ шиидхэбэ... ...д коммунизмын илал... ...н тэмсэлдэ тон ехэ ...ээлхэ. Пленум комму... ...материально-техниче... ...ндэhэ hуури байгуулха ...н шухала асуудалай ...болохо худөө ажахые ...hайнаар хүтэлбэрилхэ ...р ёhотой реболюцион... ...нжээ-ябуулганууды ха... ... Мүнөө хаа хаанагүй ...й колхоз, совхозуудай ...эрин управленинүүд ...гагдаад, худөө ажахын ...нүүдые элбэг дэлбэ... ...бахын, гүрэндэ худал... ...түлөө эрид хэмжээнүү... ...бажа байна.

...эмэрингөө түрүүшын ...ндээ эхилжэ, тэдэнэр ...эй район, аймгуйсэд... ...лхоз, совхозуудай прав... ...иректи, партиина орга... ...уудта газар тарялан... ...бээр хубаарилжа, аша ...хэтэй ургамалнуудые ...аридаг болохо, хабарай ...н худэлмэри саг бол... ...hайн шанартайгаар ..., адуу малай ашаг ... дэшэлуулхэ, гүрэндэ ...h, үндэгэ болон бусад ...нүүдые худалдаха тү... ...гүрэхэ хэрэгтэнь ехэ... ...хүргэжэ байнхай. ... Кяхтын, Хоринин ...н управленинин ху... ...шэд түрүү дүй ..., эрдэм ухаанай туй... ...лудые нэбтэрүүлхэ та... ...на оролдолго хэжэ .... Энэнь хүн бүхэндэ ...лгосотой. Юуб гэхэдэ, ...үй дүршэл, эрдэм ухаа... ...лалтануудые ажалдаа ...гэшэ худөө ажа... ...эр, аша үрэтэйгөөр ...илгын гол шухала эр... ...эл мүн.

... партиин, тэрэнэй ...ьна Комитедэй үдэр ...анхарал, оролдолгоор ...орлогхай худөө ажахын ...олон түрүүшүүл ху... ...ургаа гээшэб?! Гансал... ...ай республика дотор ...гээ. Кукурузашад ...алданов, Р. Д. Гонсо... ...Н. И. Дампилов, П. В. ..., Д. Ж. Жанаев бо... ...д жэлhээ жэл бүри ...га талмайн гектар ... 800—1000 центнер ...н набша ногоо ур... ...Бичурын аймагай «По... ...Мухаршэбэрэй «Комму... ...Тарбагатайн «Маяк» ...д ямаршье жэлэй бо... ...орооhо тарянай үндэр ...абажа суурхадаг.

...н мал ажал дээрэшье ...ай залуурhад олоор ...гараа. Жэшээлхэдэ, ... совхозой хонишон ...орбоев, Баргажанай ...рксын нэрэмжэтэ кол... ...Ш. Цыремпилова, ...нэй нэрэмжэтэ кол... ...Л. Базарова, Хо... ...ай Үдын совхозой— Б. Н. Цыденов, Закаменай «Дружба» колхозой — Р. Р. Цыремжитов болон бусад энэ жэл 100 эхэ хонин бүриhөө 101—113 хурьга абаад, гарзагүйгөөр түлжүүлжэ байна. Худөө ажахын институдай hуралсалай—туршалгын ажахын тугалшан нүхэр Бронникова, Бичурын совхозой—З. Ф. Литвинцева болон бусад жэлэй туршада туганлуудаа 280—300 килограмм шэгнүүртэй болгоно. Ажал худэлмэридөө электрын элшэ хүсэ хэрэглэн, гараа багатайгаар ехэ hү hаадаг hаалишад үдэрhөө үдэртэ олошоржо байна.

Түрүүшүүлэй дүй дүршэлые харуулнаб гэхэдэ, манай колхоз, совхозуудай худөө ажахын продукцинуудые элбэг эхээр абаха хизааргүй арга боломжотой байдые харуулна гээшэ. Нээрээшье, хэрбээ хүн бүхэн манай түрүүшүүл шэнги худэлдэг болоо hаань, колхоз, совхозуудтамнай хэды шэнээн ехэ орооhо таряан, мяха, hү, ноохон, үндэгэн болон худөө ажахын бэшэшье продукцинууд нэмэгдэжэ абтаха байгааб? Имаггал түрүүшүүлэй дүй дүршэлые бүгэдын шададхаар болгожо шададагүй дээрэhээмнай, манай олонхи колхоз, совхозууд худөө ажахын продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха түсэб, уялгануудаа дүүргэжэ шаданагүй гээшэ.

Партингаа XXII съездын, КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоhон совет хүнүүд ажал худэлмэридөө арга-гүй ехэ үүсхэлтэйгээр тэмсэжэ байна. Мэнэ hаяхан Московагай областиин Серпуховско районой «Заокско» совхозой механизаторнууд кукуруза болон тэжээлэй бэшэшье үнэтэ ургамалнуудые эхээр тарижа, гектар бүриhөө 6300-hаа бага бэшэ тэжээлэй единицэ гар ажал хэнгүй, онhоон аргаар ургуулан хүрэжэ абаха зорилго тэды тон ехэ удхаашанартай үүсхэл гаргаа.

Серпуховойхидой үнэтэ үүсхэл хаа хаанагүй дэмжэгдэжэ байна. Мухаршэбэрэй Суулгын совхозой Николай Кандратьевой хүтэлбэрилдэг звеногой механизаторнууд даалгаhан газарайнгаа гектар бүриhөө 6000 тэжээлэй единицэ үгэжэ тэжээлэй ургаса абахабди гэhэн уялга абаад, республикынгаа механизаторнуудта хандаа. Тэрэнэй жэшээгээр мүнөө олон аймагуудай механизаторнууд тэжээлэй ургамалнуудай үндэр ургаса абахын түлөө мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа эхилбэ. Түрүү механизаторнуудай үүсхэл, оролдолго үргэнөөр дэлгэжэн, ниитынгээ малда элбэг дэлбэг тэжээл бэлдэжэ абаха гээшэ шухалын шухала зорилго болоно.

Худөө ажахын продуктнуудые элбэг эхээр, үнэ багатайгаар абахын түлөө ажалшадай зүгhөө эдэбхи үүсхэл үдэр бүри бурьялан бадарна. Үнеэдые байрадань уянгүй «ёлочкын» тухэлтэй тухеэрэлгэнүүд дые хэрэглэжэ hааха, гахайнуудые томо hүрэг болгон шахаха, искусственна аргаар малые үрээжүүлээд, эртын түл, илангаяа хурьгаадые, олоор абажа түлжүүлхэ, ажахынгаа бүхы hалбаринуудые дэбжүүлхэ ехэ hайн арга хэнуудые хэрэглэхэ гэхэ мэтэ үнэтэ үүсхэлнүүд халуунаар дэмжэгдэнэ.

Түрүүшүүлэй дүй дүршэл, эрдэм ухаанай туйлалтануудые нэбтэрүүлхэ гээшэ hайн дуранай хэрэг бэшэ, харин заатагүй бэелүүлэгдэхэ хуулитэ хэрэг гээшэ. Тиимэhээ худөө ажахын худэлмэрилэгшэ бүхэн түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай гансал үгэ дэлгээд байха бэшэ, харин тэрэнине нэбтэрүүлхын түлөө тэмсэхэ, оролдохо уялгатай.

Ойрын хэдэн жэлэй туршада манай орон дотор худөө ажахын продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохо талаар түрэл партиингаа табиhан зорилгонуудые хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ түрүү дүй дүршэл, эрдэм ухаанай туйлалтануудые ажал худэлмэридөө нэбтэрүүлхэ гээшэ партиина, советскэ, профсоюзай, комсомолой организацинуудай, нютагай үйлэдбэриин управленинүүд болон колхоз, совхозуудай, хүтэлбэрилэгшэдэй нэн түрүүнэй уялга болоно.

Мүнөөдэрэй хойшолуулашагүй зорилгонууд

Худөө ажахын республиканска Комитедэй заседани болобо

Уржадар, майн 28-да, Худөө ажахын республиканска комитедэй заседани болоо. Комитедэй түрүүлэгшын орлогшо, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, Худөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлдэхэ министр нүхэр **Тюменцев** Комитедэй заседаниие хүтэлбэрилбэ. Комитедэй заседанида республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр **Мологоев**, БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр **Хахалов**, КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр **Лубсанов** хабаадалсаа.

Колхоз, совхозуудта адуу мал үдхаха хэмжээнүүд, горох хуряалгада техникэ бэлдэхэ, сахарай свёклын, кукурузын ургасын хойноhоо харуулhалха асуудалнуудые Комитет зүбшэн хэлсээ.

Комитедэй гэшүүн, республикын Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй түсэбэй комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр **Хазагаев** колхоз, совхозуудта энэ жэл адуу мал үдхаха түсэбэй дүүргэлтэ тухай мэдээсээ. Түсэл хурьгадар үсөөн абтаhан дээрэhээ малай тоо олошоруулха, гүрэндэ мяха худалдаха түсэбэй дүүргэлтэдэ тон шахардуу байдал тохёолдобо.

Колхоз, совхозуудта эхэ хонидой, эмэ түлэгнүүдэй гурбанай нэгэ хубинь hубай гараба. Нёдондоной энэ үеынхиhөө үсөөн тугал абтаа. Иланггаяа Улан-Удын нютагай колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управленин ажахынууд гээгдэлдэ оронхой.

Иимэ шахардуу байдалай тохёолдоод байhаншье, нютагуудай үйлэдбэриин управленинүүд, партиин райкомууд, аймгуудай, үйлэдбэриин комитедүүд, үйлэдкомуудай үнеэдые, эмэ гүнжэдые ороондо оруулха тухай хэмжээ абанагүй. Тиимэhээ майн 1-нэй байдалаар 139,5 мянган үнеэ, ашаргүүдэй миил 32 мянганиинь урежүүлэгдээ. Мүн хонидые, эмэ түлэгнүүдые урежүүлхэ худэлмэридэ hулаар бэлдэгдэжэ байнхай.

Комитедэй заседанида хабаадагшад колхоз, совхозуудта мал урежүүлхэ пунктнууд дутамаг техникэ урежүүлэгшэдые hургаха хэрэг ханагалтагүй, мэргэжэлтэд энэ шухала хэрэгтэ анхарал бага табина гэжэ тэмдэглэбэ. Саашадаа республикын колхоз, совхозуудта адуу мал үдхаха талаар тусхай дурадхалнуудые Комитет баталан абаа.

Горох хуряалгада бэлдэхэ асуудалаар республикын «Сельхозтехника» нэгэдэлэй главна инженер нүхэр **Френкель** элидхэбэ. Байгша оной колхоз, совхозуудта энэ үнэтэ бобово ургамал 10 мянган гектарта таригдаа. Горохын эдеэшэдэг онсо өөрэ илгаае хараада абажа, тэрэнэй хуряалгые 4—5 үдэрэй туршада үнгэргэхэ шухала болоно. Энэнь манай республикада августын тэн багаар үнгэрдэг.

Зүгөөр мүнөө ажахынуудта бии байгаа техника, мүн абтахаар хүлеэгдэжэ байhан машинанууд горохые богони болзорто үнгэргэхэдэ үшөөл дутаха байна. Республика доторнай мүнөө үедэ кукуруза хурядаг «ЖБА» тухэлэй миил 9 жатка, үбhэ сабшадаг косилкые горох хуряалгада таарулха 50 тухеэрэлгэ бии. Энэ кварталда абтаха жатканууд, тухеэрэлгэнүүдые тоолоо абаад байхада үшөө 130—150 тухеэрэлгэ дутана. Тиимэhээ «Сельхозтехника» нэгдэл тиимэ горох хуряаха тухеэрэлгэнүүдые республика доторо хахые дурадхаба.

«Сельхозтехника» нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэд горох хуряалгада бэлдэхэ талаар ярелтай хэмжээ абанагүй гэжэ Комитедэй тэмдэглэбэ. Ажахынуудта бии байгаа жатканууд hайса шалгагдаагүй байhаар. Нүхэд Ламброзо, Френкель гэгшэд үбhэ сабшадаг косилкада горох хуряаха тухеэрэлгэнүүдые тодхон шалгажа, туршажа үзөөгүй аад, тэдэнэр тиимэ тухеэрэлгэнүүдые колхоз, совхоз бүхэндэ хэжэ болохо юм гэдэгынь гайхалтай.

Горох хуряалгада техникэ бэлдэхэ асуудалые тусхай зүбшэн хэлсэхэ республикын Министрнүүдэй Соведтэ Комитет даалгаба. Тиимэ зуураа колхоз, совхозуудай, нютагай үйлэдбэриин управленинүүдэй механигуудтай семинар үнгэргэжэ, горох хуряаха тухеэрэлгэнүүдые Ново-Брянскын заводто хэхэ гэжэ дурадхаба.

Сахарай свёкло, кукурузын ургасын хойноhоо харуулhалха тухай Худөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлдэхэ министрэй орлогшо нүхэр **Тимошин** мэдээсэбэ. Мүнөө жэлдэ 85 мянга гаран гектарта пропашной ургамалнууд таригдаба. Тиимэhээ эдэ ургамалнуудай хойноhоо харуулhалха талаар ехэ худэлмэри хэгдэхэ болоно.

Кукурузын, сахарай свёклын, тэжээлэй бобые, хартаабха болон бусад ургамалнуудай хойноhоо энэ үдэр харуулhалжа эхилхэ шухала гэбэ. Тодорхойлбол, кукурузын, хартаабхын таригые бороойхо, ургасын гаража эхилхэдэ зурууд хоорондын элдүүрилжэ хэхэ, ургасада нэмэлтэ тэжээл оруулха, тарилгые уhалха хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэй болоно.

Тарилгын урда тээ уhалагдаагүй газарта ургасын ургажа байха үедэ уhалха шухала байhан тухай Комитедэй гэшүүд тэмдэглэбэ. Ургасын хойноhоо харуулhалха бүхы хэмжээнүүд тухай дурадхалнуудые зохёожо, колхоз, совхозуудта, үйлэдбэриин управленинүүдтэ хүргэхэ эрилтэ Худөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлдэхэ министерстводо Комитет дурадхаа.

Комитедэй ээлжээтэ заседани июниин эхээр болохоор хараалагдаба.

БУРЯДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ 8-дахи СЕССИ

Үсэгэлдэр Соведүүдэй 2-дохи байшангай Ехэ заал соо Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй наймадахи ээлжээтэ сесси болохо үнгэрбэ.

Сессидэ хабаадагшад нэн түрүүлэн республикын Верховно Соведэй Мандатна комиссиин hүнгалтаар депутат **М. М. Могноновай** элидхэл шагнаба. Ондоо тээшээ гараhан ошоhон депутадуудай орондо Бурядай АССР-эй Верховно Соведые hүнгаха hүнгуулиин зарим округуудаар 1962 оной майн 6-да болоhон hүнгалтын дүнгүүд тухай нүхэр Могнонов элидхэбэ.

Дүрбэн округто болоhон hүнгалта Бурядай АССР-эй Верховно Соведые hүнгаха hүнгалтын Дүримэй ёhоор үнгэргэгдэhэн байна. Тиигэжэ Бурядай АССР-эй Верховно Соведтэ нэгэ дахин депутадууд **К. М. Продайвода** (Пушкинска 12-дохи округ), **Н. С. Бирюков** (Красноармейскэ 13-дахи округ), **Л. В. Власов** (Мухаршэбэрэй 84-дэхи округ), **Д. Д. Лубсанов** (Үдын 110-дахи округ) гэгшэдэй түлөөлэгшэ зүб дээрэ тоолохо тэрбэн тогтоол сесси абаба.

Удаань сессидэ хэлсэгдэхэ асуудалнууд батлан абтаба гэбэл:

1. Ажалай асуудалаар гаргагдаhан хуулинуудай республикын предприяти болон эмхи зургаануудта хэр зэргээр сахигдажа байhан тухай.

2. Бурядай Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын болон Бурядай АССР-эй ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй бюджетнэ эрхэ тухай.

3. Бурядай АССР-эй Верховно Соведые hүнгаха тухай.

4. Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые батлаха тухай.

Республикын прокурор нүхэр **Б. Ц. Цыденжапов** «Ажалай асуудалаар гаргагдаhан хуулинуудые республикын предприяти болон эмхи зургаануудта хэр зэргээр сахигдажа байhан тухай» элидхэл сесси дээрэ хэбэ.

Элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэн эхилжэ, нэн түрүүлэн нүхэр **Деренченко** (барилгын газарнуудай худэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ), нүхэр **Марков** (республикын социальна тэдхэмжын министр), нүхэр **Атриков** (совнархоз), депутат **Афанасенко** (Элхиин округ), депутат **Шевченко** (Каменска округ), депутат **Кривогорницын** (Тамирай округ), депутат **Могнонов** (Ново-Селенгинскиин округ), депутат **Заболотская** (Дээдэ Онгостойн округ) гэгшэд үгэ хэлэбэ.

Итальянска выставкэ Москвада нээгдэбэ

МОСКВА, майн 28. (ТАСС). Италиин фирмэнүүдэй гаргаhан тухеэрэлгэнүүдые, промышленна продукциие харуулhан выставкэ «Сокольники» гэдэг культурын, амаралтын парк соо мүнөөдэр нээгдэбэ. Энэ выставкэ «Новаторнуудтай уулзалга» гэдэг нэрэтэй зохёогдонхой.

Нүхэд Ф. Р. Козлов, А. Н. Косыгин, А. И. Микоян, Н. С. Хрущев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшонор А. Ф. Засядько, Н. Г. Игнатов, В. Н. Новиков, К. Н. Руднев, СССР-эй министрнүүд, СССР-эй гүрэнэй комитедүүдэй түрүүлэгшэнэр, гадаадын худалдаа наймаанай нэгэдэлнүүдэй түлөөлэгшэд болон бусад выставкэ нээхэдэнь байлсаба.

СССР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлэгчнүүдэй толгойлогшонор, посольствонуудай худэлмэрилэгшэд, совет, гадаадын журналистнууд тэндэ байлсаа.

СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай министр Н. С. Патоличев, Италиhаа Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд К. А. Странео гэгшэд выставкые нээхэ баяр ёhололой үедэ үгэ хэлэбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущевой үгэ хэлэхэдэ суглараашад халуунаар угтаба.

Удаалуулан совет хүтэлбэрилэгшэд выставкын экспонадуудые хараа.

МОСКВАГАЙХИДАЙ ЖЭШЭЭГЭЭР

Гектар бүриhөө 6899 тэжээлэй единицэ абахын түлөө тэмсэхэмнай

Совет хүнүүд үнэн сэхэ ажалаараа Эхэ ороноо баяжуулна. Үргэн ужам орон доторнай коммунис байгуулалтын шэнэ амжалтануудые түлөө бүгэдэ арадай мүрысөөн улам үргэжэжэ байна. Түрэл партиингаа асари ехэ Программаар зоригжоhон баатар арадай зохёон байгуулхы ажалайнгаа алишье участогто эдэбхи үүсхэл гаргана, шэнэ амжалтануудые туйлана.

Социалис мүрысөөе эмхидэгшэд, ажалдаа үзэгдөөгүй шэнэ амжалтануудые туйлагшад өөhэдыньгөө hайн hайхан жэшээгээр олон түмэнэй сэдьхэл зүрхые эзэлжэ, тэдэнние дахуулна бшуу. Энэ хабар Московско областиин Серпуховско районой «Заокский» совхозой механизаторнууд И. Жирнов, И. Терехов, М. Степанов, В. Илютин гэгшэд гараар ажал хэнгүй, гайхамшаг багатайгаар тэжээлэй ургамалнуудай үндэр баян ургаса абаха гэhэн патриотическа үүсхэл гаргаа.

Серпуховойхидой үүсхэлые, тэрэшэлэн Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын совхозой Николай Кондратьевой звеногой механизаторнуудай хандалга бэшэгые бидэнэр «полиин хатанай» тарилгын урда тээхэнэ сугларжа, зүбшэн хэлсэhэн, ехэ hайшааhан, эдэ түрүү механизаторнуудай жэшээгээр эрхим амжалтануудые туйлаха гэжэ хэлсэжэ hэмэн. Бидэнэр пропашной ургамалнуудай үндэр ургаса туйлахын тула бэлэдхэлэй ажал горьтойхон хээбди. Доодо Нуга, Шашагуй гэжэ газарнуудта кукуруза тариха талмай дээрээ наг шэбхэ гаргаhан, газараа элдүүрилхынгээ урда тээ гектарай 150 килограмм гранулированна суферфосфат оруулhан; 4 үдэрэй туршада тарилгынгаа талмайе 22—25 сантиметр гүнзэгыгөөр хахалжа, hайса жэгдэлhэн, элдүүрилhэн байhабди.

Звенодомнай даалгагдаhан трактор, «СКГН-6-а» маркын сеялкэ, «КРН-4,2» маркын культиватор болон бусад прицепной машинанууд түргэ бэлэн болгогдоhон, кукурузын үрэhэе хүрэнгэ хүсэд бэлдэгдэhэн юм.

Манай Сэлэнгын совхоз хонин малаар айхабтар олон. Урдан жэлнүүдтэ малай бордон хүрэхэ үбhэ тэжээл байдаг дэнгүй малай үбэлжэлгые тулюураар, гай гарзатайгаар үнгэргэдэг байhан юм. Мүнөө тиимэ гай гарзаhаа гарахын тулада ургамалнуудай тон богонихон болзорто шидхэхэ гээшэ эгээл шухала зорилгомнай болоно. Кукуруза, сахарай свёкло, горох, бобы гэхэ мэтэ ашаг шэмэ ехэтэй ургамалнуудые ургуулаад, таряалангай гектар бүриhөө тэжээлэй единицэ эхээр лэ абажа шадаа hаа үрэ дүн табиhан зорилгоо амжалтатайгаар дүүргэхэмнай дамжаггүй. Энэ жэл манай звено 100 гектар талмайда кукуруза ургуулхаhаа гадна, түрүүшынхиэ 28 гектар сахарай свекло, 5 гектар тэжээлэй бобы ургуулха.

Тэжээлэй бобы, сахарай свекло гэхэ мэтэ ургамалнуудые таринхайбди. Мүнөө кукуруза тарилгаа гол түлэб дүүргэжэ ойртообди.

Манай звеногой гэшүүд фермынгээ 275 үнеэдые тэжээлээр хангаха юм. Энэ зорилгоёо бэелүүлхэ дүүрэн арга боломжотойбди.

82 гектарай га бүриhөөнь 250 центнер кукурузын силос абаха байнабди. Энэмнай 4100 тэжээлэй единицэ болоно. Үлэгшэ 18 гектарhаа—1512 тэжээлэй единицэ абтаха. Юуб гэхэдэ, гектар бүриhөө 400 центнер hүн эдеэтэй бүрсагатай кукуруза абтаха байна.

Сэлэнгэ мүрэнэй эрьеэ шадар үрээлэлтэй hайхан, шингэн газарта сахарай свекло таригдаhан юм. Тиимэhээ 28 гектар газарайнгаа гектар бүриhөөнь 170 центнер корнеплод абахаар хараалаабди. Энэмнай 1237 тэжээлэй единицэ үгэхэ юм. Тэрэшэлэн тэжээлэй бобыhаа—50 тэжээлэй единицэ бэлэдхэгдэхэ байна. Тиимэhээ пропашной ургамалнуудай тарилгын талмайн гектар бүриhөө 6 мянга 899 тэжээлэй единицэ абтаха бшуу. Абтахашье байха. Улаан гараараа ажалхаха бэшэ, харин хүсэн түгэлдэр машина техникын хүсөөр ажалаа бүтээжэ, тэды шэнээн тэжээл бэлэдхэхэ, 275 үнеэдые бардам хүрэхэ хоолоор хангахын түлөө тэмсэжэ байнабди.

Манай звеногой гэшүүд эдэгээ үнэтэ ургамалнуудай тарилгын агротехникые нарин сахижа, пропашной ургамалнуудай баян ургаса туйлахын, фермынгээ малые бардам хүрэхэ тэжээлээр хангахын түлөө үдэр hүниие илгадгүй тэмсэжэ байна.

П. Еранский,
Сэлэнгын совхозой дүрбэдэхи фермын кукурузашадай звеногой даагша.

...ЕТСКЭ ПРОКУРАТУРЫН ...УДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ

...й Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет совет... ...турын худэлмэрилэгшэдые 40 жэлэйнь ойтой дашарамдуулан...

...Ленинэй үүсхэлээр бии болгогдоhон советскэ прокуратура ...йгуулха хэрэгтэ партида, гүрэндэ ехэ туhа хүргөө.

...айбайдаа ленинскэ ёhо гуримуудые hэргээлгэ, ганса ...шутэн hүгэдэгэлгын хойшолонгые усадхалга, гадна проку... ...шалгаха эрхые hэргээлгэ хадаа орон дотор социалис хуули ...ьшэд туйлай ехэ удха шанартай байгаа.

...й ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет 40 жэлэйнь ойн үдэр... ...уулан советскэ прокуратурын худэлмэрилэгшэдые амаршэ... ...урын органууд, судебнэ органуудай, дотоодын хэрэгүүдэй ...онуудай, бусад юридическэ эмхи зургаануудай худэлмэри... ...тэ социалис хуули ёhо, хуули гурим саашадань бэхижүүл... ...ПСС-эй Программа соо табигдаhан түүхэтэ зорилгонуудые ...түлөө бүхы хүсэ шадалаа зорюулха гэдэ найдана.

...ЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ

...СТОВ-НА-ДОНУ. «Ростсельмаш» заводой худэлмэри... ...д 60 мянгаад «СК-4» тухэлэй комбайнуудые худөө ...гаргаха эльгээхэ. Зураг дээрэ: «СК-4» тухэлэй ...нуудые хабсаргажа байна.

КПСС-эй ЦК-гэй РСФСР-тэхи БЮРОДО, РСФСР-эй МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДТЭ

Ургаса хуряаха, хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ тухай

РСФСР-эй колхоз, совхозуудта **1962 ондо** ургаса хуряаха, хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ тухай асуудалые КПСС-эй ЦК-гэй РСФСР-тэхи Бюро, Россиин Федерациин Министрнүүдэй Совет хаража үзөө.

Партиин XXII съездын болон КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, колхоз, совхозууд, нютагай үйлэдбэриин управленинүүд, нютагай партийна, советскэ органууд тарилгын талмайн хубааралгые һайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэри хээ, кукуруза тарилгые 6,8 миллион, сахарай свёкло—1,2 миллион, орооһото бобово ургамалнуудые —2,2 миллион гектараар мүнөө ехэ болгохо гэжэ хараалаа.

Пропашной ургамалнуудай талмайн ехэ болоһон, оньһон аргаар бүтээгдэхэ хүдэлмэриин хэмжээнэй нэмэһэн дээрэһээ ургасаяа эмхитэйгээр, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абахын, гүрэндэ орооһо таряа, бусад продуктнуудые худалдаха түсэбөө хаһа саг соонь дүүргэхын тулада материально-техническэ бүхы зэмсэг хэрэгсэлнүүдээ тон һайнаар бэлэдхэхэ хэрэгтэй.

Габэшье олон область, хизаар болон автономно республикада ургаса хуряалгада бэлэдхэл хангалтагүйгөөр хэгдэнэ. Майн 10-най байдалаар таряанай комбайнуудай 18 процентнь заһабарилагдаа. Энэ хадаа нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо үсөөн байна. Урда болон зүүн-урда талын нютагуудта таряа хуряалгын эхилхэ хүрэтэр тон баһа саг үлөө. Тиихэдэ Ростовско областьдо комбайнуудай ойролоол 30 процент, Волгоградско—12, Саратовско—4 процентнь бэлэдхэгдээд байна. Зүүн районуудта заһабарилгын хүдэлмэри удаанаар үнгэргэгдэнэ. Алтайн хизаарта комбайнуудай ойролоол 12 процентнь заһабарилагдаһхай.

Нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо таряа хададаг жатканууд, силосэй ургамал хуряадаг комбайнууд, бусад машинанууд Федерации дотор үсөөн заһабарилагдаад байна. Ашаанай автомобильнуудые, автотракторна тэргэнүүдые, таряанай сушилканuудые, оньһожоруулагдаһан тоогуудай түхеэрэлгэнүүдые бэлэдхэхэ хүдэлмэри ехэ гээгдэлтэй.

РСФСР-эй Хүдөө ажахын продуктнуудые абалгын болон бэлэдхэлэй министерствын, совнархозуудай, РСФСР-эй Худалдаа наймаанай министерствын, Роспотребсоюзай бэлэдхэлэй пунктнууд шэнэ ургаса тушаажа абалгада муугаар бэлэдхэнэ. Бүхэроссиин хилээмэнэй продуктнуудай нэгэдэл майн эхин үеэр орооһо хададалдаг газарнуудые заһабарилха түсэбөө 32, таряанай сушилкануудые—48, элшэ хүсэнэй түхеэрэлгэнүүдые —60 процент дүүргэһэн байна.

Зарим совнархозууд таряа хуряадаг машинануудые, запасной частьнуудые хаһа саг соонь гаргажа үрдинэгүй. Энэ жэлэй дүрбэ һарын турша соо Воронежско совнархоз кукуруза хуряадаг 500 гаран комбайн, Калининско — лён зулгаадаг 334 комбайн, Пензенско —1.129 тракторна тэргэ, Алтайн — «ДТ-54» маркын 300 трактор, Липецкэ—«Т-40» маркын 553 трактор дутуу үгөө.

Алтайн, Москва городой, Москвагай областиин, Ростовой совнархозууд элдэб олон запасной частьнууд болон детальнуудые колхоз, совхозуудта дутуу үгэһэн байна.

Механизаторнуудые бэлэдхэхэ хэрэгтэ хэдэн область, хизаар болон автономно республикада зохихо анхарал хандуулагданагүй.

КПСС-эй ЦК-гэй РСФСР-тэхи Бюро, РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет:

а) Нютагай партийна, советскэ органуудые, Хүдөө ажахын продуктнуудые абалгын, бэлэдхэлэй министерствые, «Россельхозтехника» гэжэ Бүхэроссиин нэгэдэлые, нютагуудтахи хүдөө ажахын органуудые иигэжэ уялгалба:

ургаса хуряалгада бэлэдхэлэй ямараар хэгдэжэ байһые дары түргэнөөр хаража үзэхэ, хуряалгын машинануудые, бусад бүхы материально-техническэ зэмсэг хэрэгсэлнүүдые хаһа саг соонь бэлэдхэхэ шухала хэмжээнүүдые абаха, тиихэдээ «Сельхозтехникын» отделенинүүдэй, совхозууд болон колхозуудай заһабарилгын мастерскойнуудые, заһабарилгын предприятинуудые хүсэд һайнаар хэрэглэхэ. Техникэ бэлэдхэлгын һайн шанартай байха хэрэгтэ тусгаар анхарал хандуулха, туршажа, ябуулжа үзэгдөөгүй машинануудые заһабарилгаһаа тушаажа абахагүй;

техникые бэлэдхэхэдээ таряа ваал болгожо хадаха жаткануудые зэргэлүүлэн холбожо байгуулһан агрегадуудые, самоходно комбайнуудые хэрэглэдэг дүй дүршэлые, агрегадуудые түргэнөөр ябуулгые, бусад түрүү аргануудые хараада абалсаха. Пэнгэжэ унаһан, утаар ургаһан таряа хадахын тулада хэрэгтэй болохо бүхы түхеэрэлгэнүүдые хаһа саг соонь бэлэдхэхэ, һүниин сагта хүдэлхын тулада агрегадуудые электротүхеэрэлгэнүүдээр хангаха, һолоомо суглуулдаг, һүрилдэг түхеэрэлгэнүүдээ заһабарилха, дутаашыень шэнээр бүтээхэ;

техническэ талаар хангалгын станцинуудай хүдэлмэри һайжаруулха, хуряалгын бүхы агрегадуудай үдэр бүриин бүтээсые арид ехээр дээшэлүүлхын тулада бригаданууд, отделенинүүд болон фермэнүүдтэ заһабарилгын участогуудые нэмэжэ эмхидхэхэ. Түрүү онол аргануудые, ажал эмхидхэлгын болон техникые ашаглалгын арга методуудые шудалхын тулада колхоз, совхозуудта механизаторнуудай семинарнуудые үнгэргэхэ;

хуряалгын үедэ бүхы агрегадуудай хоёр халаан соо хүдэлжэ шадахаар ажахы бүхэниие механизаторнуудаар хүсэд хангаха.

б) Нютагай үйлэдбэриин управленинүүдые иигэжэ уялгаха:

ажахы бүхэндэ тарилгын хойноһоо хаһа саг соонь һайнаар харууһалхын, бургаг үбһэ, ургамалай хоротониие усадхахын тулада хэмжээнүүдые абаха. Техникын хэр зэргээр бэлэдхэгдэһые элирүүлхын тулада хуряалгын эхилхын урда тээ харалга хэхэ, гээгдэнги ажахынуудта бодото туһаламжа үзүүлхэ;

поли бүхэндэ агропаспортнуудые бии болгохо. Ургасые хаһа саг соонь, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абаха, намарай эртын паар хахалха, намарай ургамалнуудые тариха талаар хэмжээ-ябуулгануудые паспортнууд соо хараалха;

ургаса хуряалгада бэлэдхэхэ, тэрэниие үнгэргэхэ хүдэлмэриин түсэб зохёолгодонь ажахы бүхэндэ туһалха, эдэ түсэбүүдые механизаторнуудай, колхознигуудай, совхозуудай хүдэлмэришэдэй суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсүүлхэ;

ажалайнгаа нормо үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө, тарилгын хойноһоо харууһалха, ургаса хуряаха, намарай паар хахалха, намарай тарилга хэхэ талаар эрхим һайн шанартай хүдэлмэри хэһэнэй түлөө механизаторнуудые материальна талаар урмашуулха хэмжээнүүдые зүбөөр хэрэглэлгэдэнь колхоз, совхозуудта туһалха.

в) Нютагай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудые иигэжэ уялгалха:

эдеэшэһэн орооһоной, эдеэшэнтэжэ байһан бүүрсагтай эшэ набшын үндэр ургаса абахын тулада кукурузын хойноһоо хаһа саг соонь харууһалга эмхидхүүлхэ. Кукурузые хаһа саг соонь хуряажа абаха, газарай нюруу дээрэ силос даралгые үргэнөөр хэрэглэхэ. Тусхай комбайнуудай дутамаг байһые хараадаа абан, таряа хадалгын дүүрэһэнэй һүүлээр кукурузын орооһо хуряажа абахын тулада трактораар жүдхэгдэдэг таряанай комбайнуудые шухала болохо зэргээрнь таарулан заһаха, голодоһондо гараһан аад, жүдхэгдэдэг комбайнуудые силосто хэрэглэгдэхэ кукуруза хуряахын тулада таарулан заһабарилха;

фабрикада хэрэглэгдэхэ, мүн тэжээлдэ зорюулагдаха сахарай свёклын хойноһоо һайнаар харууһалуулха. Хуряалгын үедэ транспорт хэрэглэлгые бага болгохын тулада поли дээрэнь свёкло хушажа хадагалха талмайнуудые бэлэдхэхэ;

горох, тэжээлэй бобы, бусад орооһото бобово ургамалнуудые оньһон аргаар хуряахын тулада бүхы багажа зэмсэгүүдые хаһа саг соонь бэлэдхэхэ. Льговско туршалгын станцимн ухаалан зохёоһоной ёһоор хэрэгтэй соонь сенокосилкануудта зохихо түхеэрэлгэнүүдые нютаг нютагуудта бэлэдхэхэ;

парафинаар хушагдаһан үрэһөөр кукуруза тарихын хойноһоо, тэрэшэлэн горох болон тэжээлэй бобы холижо тарилгын хойноһоо ажаглалта болон хиналта эмхидхэхэ;

орооһото ургамал хадалгын үргэлжэ дээрээ эхилхэ хүрэтэр үбһэ хуряалга түгэсхэхэ хэмжээнүүдые абаха;

ногоон тэжээлдэ хэрэглэхын тулада хабар сабшажа абтаһан намарай тарилгын бүхы талмай дээрэ шара будаа, гэршүүхэ, кукуруза, сой, бусад оройн ургамалнуудые тарюулха;

хаа хаанагүй, аргатайл газартань, орооһото ургамалнуудые амяарлан хуряаха. Таряанай эдеэшэхын хойноһоо наринаар ажаглажа байха, орооһоной эдеэшэнтэжэ байһан эртын шатын эхилхэтэй сасуу, түүбэрилэн хуряажа ороход. Хадалга болон ваалнуудые суглуулжа абалгын хоорондо ехэ забһарлалга гаргахагүй. Таряа хуряахатаяа нэгэн доро һолоомыень суглуулжа һүрилхэ, намарай паар хахалха, эдэ бүхы хүдэлмэридэ, хуряалгада ябадаггүй бүхы тракторнуудаа түхэреэн сүүдхэ соо хэрэглэхэ;

ажахы бүхэниие эрхим шанартай үрэһөөр хангаха, тэрэнэй тулада хуряалгын эхилхын урда тээ һайн үрэһөөр хэгдэһэн тарилгануудые, тэрэшэлэн бүхы шухаг хомор, саашадаа үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэхэ ёһотой тарилгануудые сорт сортоорнь илгаха. Хуряалгын эхилһэн түрүүшын үдэрнүүдһээ, гүрэндэ таряа худалдаха түсэбэй дүүргэлтэһээ дулдыдангүйгөөр, колхоз, совхоз бүхэндэ мүнөө жэлэй намарай, ерэхэ жэлэй хабарай тарилгада хүсэд хүрэхөөр орооһото, орооһото бобово, бусад ургамалнуудай үрэһэ хүсэдөөр хааха. Хуряалга хэхэтэеэ хамта үрэһые тарилгын шанарта хүрэтэр сэбэрлэхэ, үрэһэнэй-хиналтын лабораторинуудта ургаха шадалыень шалгаха, һайнаар заһабарилагдаһан, дезинфекци хэгдэһэн байрануудта үрэһөө хадагалха;

олон жэлэй ногооной таригдаһан талмайнуудые, шэнэ газар хахалһанай, горохын, эртын хартаабхын, кукурузын, бусад ургамалнуудай хуряагдаһанай һүүлээр сүлөөрһэн талмайнуудые хэрэглэһэнэй ашаар, РСФСР дотор нёдондонойхитой сасуулбал, намарай тарилгые нэгэ хахад тухайгаар үргэдхэхэ. Намарай тарилгые һайнаар элдүүрилэгдэһэн газар дээрэ, агротехническэ эрхим болзорнуудта хэхэ.

г) РСФСР-эй Хүдөө ажахын продуктнуудые абалгын, бэлэдхэлэй министерствые, ВСНХ-е, РСФСР-эй Худалдаа наймаанай министерствые, Роспотребсоюзые, нютагай партийна, советскэ органуудые иигэжэ уялгалха:

ургаса тушаажа абалгада бэлэдхэлэй пунктнуудые, базануудые, предприятинуудые хаһа саг соонь һайнаар бэлэдхэхэ. Тушаажа абадаг пунктнуудай хүдэлмэриие түхэреэн сүүдхын турша соо эмхидхэхэ, транспортые миин зогсоолгохогүй. Орооһо комбайнһаа сэхэ абан сасуугаа пунктнуудта эльгээдэг байха. Хуряалгын, шэрэлгын болон хадагалалгын үедэ продуктнуудай хорохо, гутахагүйн тулада хэмжээнүүдые абаха;

ургамал бүхэнэй орооһо худалдаха талаар тогтоогдоһон түсэбэй дүүргэлтэ хангаха, тиихэдээ хүсэтэ, хатуу шэниисэ, горох, тэжээлэй бобы, гэршүүхэ, шара будаа, пивэ шаналгада хэрэглэгдэдэг сортын ячмень, тэрэшэлэн бүхы эрхим сортын үрэһэнүүдые худалдаха даалгабаринуудые дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ тусгаар анхарал хандуулха;

саг зуурын дотоодын пунктнуудта мүнөө хэрэглэгдэдэг хизаарлалтын гуримуудые наринаар сахин, заатагүй шэгнэжэ, лабораторидо шанарыень шалгажа орооһо таряа тушаажа абадаг байха;

дотоодын пунктнуудта гүрэнэй орооһо таряанай хорохо, гутахагүйн түлөө нюурай харюусалга таряа тушаажа абадаг пунктнуудай директорнүүдтэ, колхозой түрүүлэгшэнэртэ даалгаха.

КПСС-эй ЦК-гэй РСФСР-тэхи Бюро, Федерациин Министрнүүдэй Совет республиканска болон нютагай зохихо органуудые мүн лэ иигэжэ уялгалаа:

хуряалгын техникые, запасной частьнуудые түргэнөөр бүтээхэ, горючи үгэжэ байха хэмжээнүүдые абаха. Хүдөө нютагуудта промышленна эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдалгые һайжаруулха, үдэр бүри хэрэглэгдэдэг эд бараа полевой станууд болон тракторна бригаданууд дээрэ абаашажа худалдадаг байха;

бригаданууд болон полевой стануудта ниитын эдеэ хоол эмхидхэлгэдэнь колхоз, совхозуудта туһалха;

поли дээрэ, таряа тушаажа абадаг пунктнуудта хүдэлжэ байһан хүнүүдтэ медицинскэ туһаламжа һайнаар үзүүлхэ;

ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, мүрысөөндэ түрүүлэгшэдэй дүй дүршэлые харуулха. Таряа хуряалгада, хүдөө ажахын продуктнуудые худалдажа абалгада бэлэдхэлэй ямараар хэгдэжэ байһан тухай хэблэлдэ үргэнөөр бэшэдэг байха.

* *

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие саашадань дэбжээхэ талаар КПСС-эй XXII съездын болон КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые дүүргэлтэ болгохо бүхы хэмжээнүүдые абахыень, колхозуудта, совхозуудта, фермэнүүдтэ, бригадануудта социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхыень, бүри 1962 ондо орооһо таряа, хүдөө ажахын бусад продуктнуудые бүхы дээрэнь элбэг дэлбэгээр абахыень, тэжээл бэлдэхэ, гээлтэ хоролтогүйгөөр ургаса хуряаха бэлэдхэл хаһа саг соонь эрхим шанартайгаар эмхидхэхыень, гүрэндэ хүдөө ажахын продуктнуудые худалдаха түсэб заатагүй дүүргүүлхыень нютагай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудые, комсомолой болон профсоюзай организацинуудые, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые КПСС-эй ЦК-гэй РСФСР-тэхи Бюро, РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет уялгалаа.

Советскэ прокуратурын 40 жэлэй ой

МОСКВА, майн 28. (ТАСС). Советскэ прокуратурын 40 жэлэй ой гүйсэбэ. Энээнтэй дашарамдуулан, прокуратурын хүдэлмэрилэгшэдэй баяр ёһолой суглаан мүнөөдэр болобо. Тэндэ олониитэ зоной түлөөлэгшэд хабаадаһан байна. КПСС-эй ЦК-гэй секретарь А. Н. Шелепин, КПСС-эй ЦК-гэй таһагые даагша Н. Р. Миронов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи гүрэнэй аюулгүйе сахиха Комитедэй түрүүлэгшэ В. Е. Семичастный, СССР-эй Верховно Сүүдэй түрүүлэгшэ А. Ф. Горкин, «Правда» газетын главна редактор П. А. Сатюков болон бусад баяр ёһололой заседанида байба.

Советскэ прокуратурын хүдэлмэрилэгшэдтэ КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй зорюулһан бэшэгые КПСС-эй ЦК-гэй секретарь А. Н. Шелепин уншаба.

«Советскэ прокуратурын 40 жэлэй ой» гэһэн элидхэлые СССР-эй Генеральна прокурор Р. А. Руденко хэбэ.

БУРЯТ ҮНЭН
2-дохи нюур
1962 оной майн 30.

ОРЕНБУРГСКА ОБЛАСТЬ. Орско-Халиловска металлургическа комбинадта ехэ хүсэтэй доменно пешэн түргөөр бодхоогдожо байна. Барилгашад энэ оной декабриин 15-да тэрэниие ашаглалгада оруулха уялгатай. Зураг дээрэ: шэнэ доменно пешэн барилгада байна.

ТАСС-эй фотохроника.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

НОНА ГАПРИНДАШВИЛИ ШАЛГАРБА

СУХУМИ. (ТАСС). Совет шатаршан Нона Гаприндашвили һүүлшын нааданда Елизавета Финта (Венгри) гэдэгые илажа, эхэнэрнүүдэй эндэ һая дүүрэһэн уласхоорондын турнирта шалгарба. Дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхэ мүрысөөндэ хабаадаһан Нона Гаприндашвили абажа болохо 13 очкогой 11-ыень абаһан байха юм. Вальтрут Шамейтат (ГДР) гэдэгтэй эрхимээр наадаһанай түлөө Гаприндашвили тусхай шагналда хүртэбэ.

Сасуутаниинь, Москвагай залуу шатаршан Алла Кушнир тэрээнһээ хахад очкогоор гээгдэһэн байна. Энэ басаган 9 хүниие шүүгээд, мүн лэ тусхай шагнал абаба.

ЛАВСАН ХОЛИСОТОЙ ШЭНЭ БҮД

НОГИНСК. (ТАСС). Нарин сэмбэ гаргадаг Купавинска фабрикын коллектив энэ жэл лавсан холисотой пальто оёхо шэнэ бүд гаргаба. Түрүүшын хахад жэлэй туршада тус фабрика 80 гаран мянган метр иимэ бүд гаргаха юм.

Хэмэл утаһа холижо хэһэн шэнэ бүд предприятиин мэргэжэлтэд гаргахаяа байна. Энэ зөөлэхэн, бүхэ, химда үнэ сэнтэй бүдөөр эхэнэрэй пальто оёходо таатай.

15,5 МИЛЛИОН ГЕКТАРТА ОРООҺОТО УРГАМАЛНУУД ТАРИГДАБА

ЦЕЛИНОГРАД. (ТАСС). Целинэ хизаарта 15,5 миллион гектар газарта орооһото ургамалнууд таригдаба. Целиноградска областиин таряашад түрүүшын һуурида гаранхай. Үнгэрһэн 5 хоногой туршада миллион тухай гектарта орооһото ургамалнуудые эдэнэр тариһан байна.

Н. А. НЕВСКИЙ— ЛЕНИНСКЭ ШАНГАЙ ЛАУРЕАТ

1962 оной Ленинскэ шанда хүртэһэн профессор Невский Николай Александрович тухай академик Келдыш иигэжэ бэшэнэ: «Дундада зуунай үеэр Түб Азида угаа ехэ үүргэтэй байһан тангут арадай хэлэ бэшэгые олон жэлдэ шэнжэлһэн дүнгөө «Тангутска филологи» гэжэ үнэтэй сэнтэй зохёол соогоо Н. А. Невский найруулан бэшэһэн байха юм. Соёл культураар баян Тангут гүрэн арбан гурбадахи зуун жэлэй эхеэр һандаргагдан һалаһан домогтой. 1908 ондо ородой суута аяншалагша П. К. Козлов Сүл гобиин элһэнэй дунда Хара-Хото гэжэ алдаршаад, үни заяанда һандаржа хосорһон хотын ноохой сооһоо мэдэгдээгүй хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн номуудые оложо асарһан байна. Тэдэ номуудые уншаха хүн олон жэлдэ олдоогүй. Н. А. Невский тангут хэлэ бэшэг тайлбарилжа, эрдэм шэнжэлгын бэрхэ даабари гүйсэдхөө».

Петр Кузьмич Козлов хосорһон Хара-Хотые табяад жэлэй үеэр олоод, үнэтэ олзонуудаа Петербург асарһан юм. Теэд тэдэ номуудыень дурана зүгэй оронуудые шэнжэлэгшэд—бүхы дэлхэйн эрдэмтэдэй дундаһаа хэншье уншажа, тайлбарилжа шадахагүй байба. Арад зонойнь үлөөгүй дээрэһээ тэдэ номууд уншагдангүй, тайлбарилагдангүй хосорхоёо байгаа бшуу. Мэдэгдээ танигдаагүй тэдэ номуудые тайлбарилхын тула Ленинградай университедэй профессор Н. А. Невский 30 гаран жэл хүдэлжэ, тангут хэлэ бэшэг тайлбарилжа, эрдэм Хитад, түбэд хэлэ һайн мэдэдэг тула тэдэнэй иероглифуудые сасуулан, тангут хэлэнэй фонетикэ, лексикэ, синтаксис шудалжа, хуули ёһыень һайтар мэдэһэн байха юм. Тангут арадай бэшэгтэ хэрэглэгдэдэг зургаа мянга шахуу элдэб янзын тэмдэгүүдтэ тайлбари үгөө һэн. Н. А. Невскиин хэһэн шэнжэлгэ юу харуулнаб гэхэдэ, тангут арад тэрэ сагта нилээд хүгжэнги соёл культуратай байһан байгаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. XII зуунай үедэ энэ арад өөһэдын хуулиин суглуулбари бэшэгтэй байгаа. Иимэ зохёол тэрэ үедэ Европын нэгэшье гүрэндэ бии болоодүй байһан юм. Профессор Невскиин шэнжэлэлгэ бүхы дэлхэй дээрэ суудa гаранхай.

Н. А. Невскиин хэһэн хүдэлмэриие һайшаан тэмдэглэхэтэеэ хамта, Хара-Хотын һууриие анха түрүүн ололсоһон хүнүүдэй дунда бурядуудай ябалсаһые һонирхон дур... маар.

1907 оной намар Ородо... географическа бүлгэм П. ... Козловой хүтэлбэри доро Мо... гол-Сычуанай экспедици э... хидхэһэн юм. Тэрээндэ 14 х... хабаадаһан, тэрэ тоодо Ка... тын Хужарта нютагай Ар... Мадаев, Шарагол нютаг... Буянта Мадаев, Бавасан С... боев, Сэлэнгын — Гомбо... Бадмажапов гэгшэд ошолсо...

Буянта Мадаев экспедици... лабораторидо хүдэлхэд... өөрынгөө үүргэ шадабарита... гаар гүйсэдхэдэг байһан. Э... педициин начальник П. К. Ко... ловой үдэр бүриинь тэмдэг... соо энээн тухайда нэгэтэ б... дурдагдаһан байдаг. Гом... жап Бадмажапов экспеди... ябаһан газартахи нютаг... ноёд һайдтай, арад зонтой ... рилсаа холбоо хэхэ ү... дүүргэдэг байгаа. Тиихэ... энэ экспедицидэ түрүүш... хеэ ябаһан бэшэ, урда та... 1905 ондо Монголой Хүрэ... тодо Далай ламатай уул... хаяа П. К. Козловой ош... донь, тэрэниие үдэшэжэ о... соһон байха.

Г. Бадмажапов Монгол-С... чуанай экспедицидэ ябаха... нэгэ хасагтай хамта Мо... лой ноён тайжа Балда... ошожо, шадамар бэрхээр х... сээ хэһэн гэхэ. Тиигэһэн... ашаар монгол ноён экспе... цииe хүндэтэйгөөр угт... Козловтой уулзахадаа, Х... Хотын һуури заажа үгөө б... Экспедициинхид саг з... амарха байраар, мүн э... хоолоор бүрин хангагдаһан... гэдэг. Аяншад тэндэһээ Х... Хото тээшэ замаа үргэлжэ... лээ. Тангут нютагай ноён ... гоут-Бэйлэ газар малтаха ... га экспедициинхидтэ ... гээшэ гү гэһэн асуудал ... һан байгаа. Энэ хэрэгээр ... педициин начальнигай з... мүнөөхи Бадмажапов ... сэлэгтэйгээр ноён тайж... ошоһон юм. Даабаряа амж... татайгаар дүүргэһэн... ашаар тус экспедици Хара-... тын һууриие малтажа ... зүбшөөл абаа бэлэй. Экспе... циин хүдэлмэриин угаа ... удхашанартай байһаниинь ... хы дэлхэйдэ мэдээжэ. Ор... агууехэ аяншалагша П. ... Козловой хани нүхэд бо... дурдагдаһан бурядууд Х... Хотын һууриие шэнжэлхэ ... рэгтэ хубитаяа оруулсаһан... тэрэ габьяаень тэмдэглэл... шухала.

Р. Тугут...

Хизаар ороноо шэнжэл... Кяхтын музейн директ...

Багшын жаргал

...Ерээдүйе зохёон байгуулагшад—коммунизмын «үрэжэлтэ сэсэгүүдээр» бэеэ тойруулан шэмэглэжэрхинхэй, һонирхол түрүүлмэ холын бодолдо абтаһан, сарюун эхэнэрые зураг дээрэ харанабди. Хэн гээшэб? Эрхыдээ эмтэй элитэ эмшэн юм гү? Али холын одо мүшэдые шэнжэлдэг эрдэмтэ астроном юм гү? Хэн бэ?! Ямар хадань тэрэниие «Манай хүндэтэ Елена Дмитриевна» гээд багашуул баран талархан, магтадаг байгаа хаб?

Захагүй сэгээ номин замбуулин руу дэгдэн ниилэхэ ерээдүйн бүргэд зүрхэтэн — Гагарин, Титовүүдэй алтан дали ургуулагшадай нэгэн—Елена Дмитриевна Зверева гээд омогтойгоор харюусая.

Багша! Ямар һайхан дэмбэрэлтэй үгэ гээшэб! Ажабайдалай арюун замда гаража, аян харгын жолоо бариһан хүн бүхэн энээхэн үгэ сэдьхэлдээ пангинаар дурсадаг ёһотой! «Ургажа ябаа эдир үетэниие хара багаһаань хойшо ажалай амта танюулан дүрэжүүлхэ, тэдээндэ коммунис шэнжэ түхэл нэбтэрүүлхэ, һуралсал-хүмүүжүүлгын һай һайн арга методые хаа хаанагүй үргэнөөр дэмжэхэ, дэлгэрүүлхэ хэрэгтэй. Тэрээнгүйгөөр урагшаа дабшахын аргагүй» Партиимнай Программын иимэ гүн сэсэн тодорхойломжо хадаа арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй саашанхи харaa замыень улам гэрэлтүүлжэ үгэнэ. Байгша оной эхеэр Россиин Федерациин багшанарай научно-практическа конференци Липецк городто зарлагдаһан юм. Тэрээндэ хабаадалсахаар республикымнай бүлэг багшанартай хамта Улан-Удын Железнодорожно районой № 6 эхин һургуулиие даагша, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй гэгээрэлэй болон соёл культурын комиссиин түрүүлэгшын орлогшо, партиин үнинэй гэшүүн Е. Д. Зверева ошолсоһон бэлэй.

Тэдэнэр ямар «баялиг» бэлэржэ, холын Липецк область зориһон байгааб? Энээн тушаа Елена Дмитриевна иимэрхүүгээр харюусаа һэн...

— Бидэнэр Липецк городой һургуулиин шэнэ арга метод тухай урдань яһала дууладаг, һонирходогшье һэмди. Тэдэнэй түрүү дүй дүршэл һайса шэнжэлжэ үзөөд, республика дотороо дэлгэрүүлхэ—иимэл зорилготой байгаабди. Һанаһандаа хүрэжэ, һарбайһанаа абаһандаа угаа баяртайб. Нарин бэрхэ эзэн хүнэй гарта юумэн бүхэн нягта, гуримтай байдаг шуу. Тэрээн шэнги тэндэхи һурагшад булта эбтэй журамтай, нэгэнэйнгээ «бүдэрбэл», тэрэ дары бэе бэедээ туһалалсадаг, урин налагай хандасатайнууд. Алибаа үйлэ үзэгдэл бүхэниие адаглан тухайлхада, эндэ һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри нэгэл ондоохон даа. Тиимэл хадань тэдэниие дэмы магтаагүй, тиимэл хадань бусадта үльгэр жэшээ болгон харуулна бшуу, — гэжэ Елена Дмитриевна сэдьхэлээ ханангяар хөөрэнэ.

Зай, саашань... гээд бүри һонирхобобди. Иимэл харюу абагдаа гээшэ һэн.

Липецкын арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд илангаяа эхин һургуулиин һурагшадта онсо анхарал хандуулна. Яахадаа тиигэнэб? Хэнэйшье мэдэхээр, үхибүүд эдир багадаа юумэн бүхэниие наряар адаглан хадуужа абадаг, һонор хёрхо, ухаамгай уран байдаг ха юм. Зарим «нюусыень» тайлбарилая. Тэдэнэр һурагшадай гэрэйнь даабари шалгаха хэрэгһээ үни хада арсанхай. Энээниие дэмы талаар лаблажа, үнэтэ сагаа гээһэнэй хэрэг юуб. Һурагша бүхэниие нэрээрнь дуудадаг.

Һуралсал-хүмүүжүүлгын бүхы түсэб-зорилго тэдэнэй бодото байдалтай холбоотой, дүтэрхыгөөр табидагынь угаа һайшаалтай. Үшөө ямар «нюусатайб» гэхэдэ, хамаг даабарита хэрэг, хэшээлээ имагтал һурагшадаар, өөһэдыгөөрнь лэ ойлгуулха, бодомжолуулхые оролдодог байха юм. Энэл зорилгоор Елена Дмитриевна «багшанарайнгаа» баян дүршэл хэрэглэлсэнэ. Жэшээлэн хэлэхэдэ, нэгэнэйнгээ самбарта бэшэжэ байгаад шангаар уншахада, булта хойноһоонь тиимээр лэ даган дууряалсадаг болонхой.

Мүнөө үедэ нүхэр Зв... нэгэдэхи класста хоёр... һууһан, үни сагаар һура... гүй, үлбэр үхибүүдые ө... гөө үүсхэлээр, һайн ду... даажа абаад, тэдээндэ эрд... дээжэ, ажалай амта тан... хын тулада хамаг хүсэ ш... лаа хайрлан, гамнангүй о... доһоор лэ ябана.

Багша Е. Д. Зверев... даадаг һургуулиин эдир... үйлэдбэриин түрүүшүүл—... мунис ажалай ударнигу... байд гээд лэ золгожо, т... сажа, хэрэг ажалаарнь ... һонирхожо байдаг боло... Энэ — ехэ һайшаалтай ... хэл. Эдир согтой багшу... уран һайханай оюун мэд... тэйгээр, бодото байда... ээзэд болохоор хүмүүжэ... босорхо хэрэгтэнь эдэ б... хэмжээ-ябуулга туйлай ех... һатай.

— Манай үхибүүд л... кээрхинһээ юугээрээ дут... ба гээшэб! Халан аба... һайн жэшээень ганса нэг... гуулида нэбтэрүүлһэ... заарлаха бэшэ, харин... республика дотороо ху... лан бэелүүлхэ талаар ... шын туршалгануудые... байнхайбди. Минии даа... гуулиин һурагшад мү... эхилээд хоёр паар гү... гэхэ гү, али класстаа т... ябадаг болонхой. Даб... ехэл һонин, жэгтэй ш... Байн байтараа юрын ... болон заншахал юм ... гээд Елена Дмитриев... лан, найдуулан хэлээ...

...Далай мэтэ уужам... сэдьхэлтэй, ходол абь... лаар соробхин ябаһан ... дай багшын хөөрөөн... юугээр нэмэн баяжуул... Зүгөөр ажабайдалай... тарһаа нэгэшье үгэ э... даагүйбди. Тэрэнэй н... гоо хэжэ, бүтээжэ яб... маг һайхан үйлэ хэр... һээшье тодо гэршэнь ... үгэг.

Иимэ хүнүүдээр парт... най омогорхохо ёһоор... горходог.

С. Серг...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үнинэй багша Елена Дмитриевна Зверева һурагшадтаяа хөөрэлдэжэ байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Үн зоной үдэр бүриин хэрэглэмжые дүүрэн хангахын түлөө тэмсэе!

...ша оной майн 24—25-да республикымнай эд ...эгшэдэй кооперациин XI съезд боложо үнгэрбэ. ... Буркоопсоюзай правлениин, шалгалтын комис... ...хүдэлмэри тухай тоосоото элидхэлнүүдые зүбшэн ...

...оото элидхэлнүүдэй hүүлээр зүбшэн хэлсэлгэ ..., түрүүлэн Тарбагатайн аймагhаа ерэhэн де... нүхэр **ИВАНОВ** үгэ абаба. Удаань нүхэд **МОСК...**—Кяхтын Кударын совхозрабкоопой түрүүлэгшэ, ...**АСЬЕВ**—Заиграйн Шэнэ Брянскэй сельпогой тү...гшэ, **СЕРЕБРЕННИКОВ**—Прибайкалиин аймгүй...ой ниитын таhагые даагша, **БАЖЕНОВ** («Бур...юз»), **СУЕТИН** — Гэгээрэлэй министрын ...шо, **МУНКОЕВ**—Сэлэнгын АПС-гэй түрүүлэгшэ, ...**ГАНОВ**—Баунтын аймагай райпогой түрүүлэгшэ, ...**ШОВА**—Түнхэнэй «Аршан» курортын магази... даагша, **ВЯЗЕМСКИЙ**—Финансын министрын ор..., **ПОЛЮТОВА**—Бичурын аймпотребсоюзай парт...изациин секретарь, **МОДОГОЕВ** — республикын ...трнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ, **БАЛУРОВ**—рес...ын прокуророй туhалагша, **ФИЛИМОНОВ**—При...лиин Первомайска сельпогой түрүүлэгшэ, **ТИХО...** — Культурын министрын орлогшо—гэгшэд үгэ ...

...й 25-най үглөөнэй заседани дээрэ үгэ хэлэлгэн ...лөө. Түрүүлэн Буркоопсоюзай автобазын ди... нүхэр **МОЛОНОВТО** үгэ үгтэбэ. Удаань мандат...иссиин түрүүлэгшэ нүхэр **ТУРБЯНОВ** элидхэл ...үүлээрнь нүхэд **ПАНЬКОВ**—худалдаа наймаанай талаар гүрэнэй инспекциин хүдэлмэрилэгшэ, **БАТОРОВ**—Буркоопсоюзай правлениин түрүүлэгшын орлогшо, **ЕМЕЛЬЯНОВА**—Читын облпотребкооперациин делегациие толгойлогшо, **ПИЛИПЕНКО** —профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ, **ГРИГОРЬЕВ** — Роспотребсоюзай правлениин түлөөлэгшэ үгэ хэлэбэ.

Съездын үзэмжэдэ табигдаhан элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэн дүүрэжэ, дэлгэрэнгы тогтоол баталан абтаа. Гадна тоосоото үе соо Буркоопсоюзай, правлениин хэhэн хүдэлмэриие **ХАНГАЛТАТАЙ** гэhэн шиидхэбэри абтаба. Тэрэшэлэн шалгалтын комиссиин тоосоон, Буркоопсоюзай 1962 оной январиин 1-нэй баланс мүн лэ баталагдаhан байна.

Тэрэнэй hүүлээр Буркоопсоюзай хүтэлбэрилхы органуудые, РСФСР-эй эд хэрэглэгшэдэй кооперациин 3-дахи, СССР-эй эд хэрэглэгшэдэй түлөөлэгшэдэй 6-дахи съезднүүдэй делегадууд нюуса hунгалтаар hунгагдаба. Иигэжэ Буркоопсоюзай соведтэ 55 хүн гэшүүд, 21 хүн гэшүүндэ кандидадууд болгогдон hунгагдаба. Буркоопсоюзай правлени 9 хүнhөө бүридхэгдэбэ. Правлениин түрүүлэгшээр нүхэр А. А. **ИМЕНОХОЕВ** hунгагдаhан байна.

Буркоопсоюзай шалгалтын комиссида 5 хүн hунгагдаба. Шалгалтын комиссиин түрүүлэгшээр нүхэр **КОШМАРОВ П. А.** hунгагдаа.

РСФСР-эй эд хэрэглэгшэдэй кооперациин 3-дахи съездын делегадуудаар 5 хүн, СССР-эй эд хэрэглэгшэдэй түлөөлэгшэдэй 6-дахи съездын делегадуудаар 5 хүн hунгагдаhан байна.

Үдөөгэй ажалшадай эрилтэдэ ханамжатайгаар хандаха

Буркоопсоюзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр В. С. Даниловай тоосоото элидхэлhээ

...ай АССР-эй эд хэрэглэгшэ...операциин X съезд болоhоор ...үнгэрбэ. Энэ тоосоото үе ха...ет арадай баатарлиг ажалай ...омогоор баян он жэлнүүд ...шай орон дотор ойрын 20 ... туршада коммунизмын үн...үри табиха агуу ехэ Про... партиин XXII съезд бата...

...оото үе соо Буркоопсоюзай ...иин хэhэн ажал-ябуулга ту...тохо зуураа, элидхэлшэ хү...нүүдтэ худалдаа наймаа эр...эрэгэй улам hайжаржа, эрид ...тын боложо байhые тоо, ба...уудаар тодорхойлбо.

...ай эд хэрэглэгшэдэй коо...алаа аймагай 16 союзhаа, ... 3 бүлгэмhөө, аймаг хоо... худалдаа наймаанай хоёр ... ангай олзоборилгын ажа...олон бусад үйлэдбэридэ ха... ажахынуудhаа бүридэнэ. ...ика дотор 51 сельпо, 30 ...йкооп, 8 рыбкооп тоологдоно.

...ай ажалшадые эд бараа... хоолой зүйлнүүдээр хан...үлөө худалдаа наймаанай ...предприяти хүдэлнэ. 1957 ... орходоо 177 предприяти ... Культурна болон ажахын ..., ном hудар, эдеэ хоолой ...лээмэ, бүүлхэ наймаалдаг ...магазинуудай тоо нилээд ... 1957 ондо ниитын эдеэ ...газарнууд 131 байгаа hаа, ...68 болоод байна.

... нютагуудай тосхон, hуу... ажалшад промышленна эд ...и ехээр худалдан абадаг ... бараанай эрьесэ 1957 он...ибал, 1961 ондо 33 про... ургаа гэхэ гү, али 25071 ...үхэригэй эд бараан ехээр ... бшуу. Хубсаhа угааха ..., электрохолодильник, ...ашело, телевизор гэхэ мэ... хэрэгсэлнүүд бии боло... ажаhуудалда үргэнөөр ...даг болоо. Мебель, мото... тон гүйсэтэй эд бараан ...

... арьесын түсэб 1961 ... 12 процент, тиихэдэнь энэ ... квартал түсэб 102,8 процент дүүргэгдөө. Байкало-Кударын, Заиграйн, Кабанскын, Тарбагатайн, Баунтын аймагуудай худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд hайнаар хүдэлнэ.

Гэхын хажуугаар зарим аймпотребсоюзууд тон хангалтагүйгөөр хүдэлмэреэ эмхидхэнэ. Жэшээнь, эд хэрэглэгшэдэй Прибайкалиин, Хориин аймагай союзууд квартальна түсэбөө дүүргэнэгүй, хамагhаа гээгдэжэ ябана. Гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ, худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ түрүү арга, дүй дүршэл мууса нэбтэрнэ, худалдан абагшадта ямар эд бараан онсо хэрэгтэй байдагыень мэдэжэ абанагүй, оптово базануудта бодомжогүйгөөр захил хэдэг гэхэ мэтын дутагдалнуудhаа болоно гэжэ тэмдэглэмээр.

Гадна республикын Худалдаа наймаанай министерствын эд бараа табидаг зарим базанууд ехэ муугаар хүдэлнэ, хүдөөгэй ажалшадай мүнөө үе сагай эрилтэ, хэрэглэмжые анхарнагүй, аймпотребсоюзуудтай холбоогүйгөөр хүдэлмэреэ эмхидхэнэ. Энэ талаар бэлэн хубсаhа табидаг базанууд ехэ дутагдалтай. Тэрэшэлэн эд бараанай сорт болон үнэ сэнгыень худхадаг таарамжагүй ушарнууд худалдаа наймаанай гүйсэдэ муу нүлөө үзүүлдэг байна.

Тиихэдэнь республикымнай нютагай мэдэлэй промышленна предприятинууд хүдөөгэй ажабайдалда тон шухала хэрэгтэй хэрэгсэлнүүдые багаар гаргана, үнгэрхэдөө зарим эдлэл оройдоо үйлэдбэрилхэеэ болишоо. Жэшээнь, пеэшэндэ хэрэгтэй шэрэмээр шудхаhан зүйлнүүд, түмэр орон, нимгэн түмэр, сабхиин крем, хирпиисэ, известь гэхэ мэтэ юумэнүүдэй олдохонь бэрхэ болоод байна.

Саашань элидхэлшэ хүдөө ажахын продукцинуудые бэлэдхэхэ асуудал дээрэ тогтоно. Тиихэ зуураа 1961 ондо мяха, hү, овощ бэлэдхэхэ түсэб тон хангалтагүйгөөр дүүрэhэн байна. Жэшээнь, мяха бэлэдхэл 94, hү—44, овощ—36 процент дүүргэгдөө. Тиихэдэнь хүдөө ажахын продукцинуудые город асаржа тушааха хэрэг илангаяа Яруунын, Мухаршэбэрэй, Закаменай, Ахын, Баунтын, Советскэ болон бусад аймагуудта муугаар эмхидхэгдэнхэй.

Ниитын эдеэ хоолой газарнуудшье мүн лэ бирагүй үрэ дүнтэй. Эдэ предприятинуудай 1961 ондо худалдаhан эдеэ хоолой хэмжээн 1957 онойхидо орходоо доошоо орошоhон байна. Теэд энэ хугасаа соо 37 предприяти шэнээр нэмэжэ бариггдаа ха юм. Ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай дэргэдэ гахай шахалга тон хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй.

Кооперативна зөөри нарин нягтаар хамгаалан сахиха талаар баhал дутагдалнууд бии. Мүнгэ зөөри урилтэ хэхэ, хулгайлха, үбэршэлхэ, дутааха баримтанууд үшөөл үзэгдэhөөр. Хэрбээ 1960 ондо мүнгэ зөөри дутааха 208 ушар тохёолдоhон байhан hаа, харин 1961 ондо 290 болоhон байха юм. Байгша ондошье кооперативна зөөридэ ёhо бусаар гар хүрэхэ ушарнууд элирхэйлэгдэбэ. Энэ талаар Зэдын, Яруунын, Түнхэнэй, Хориин, Прибайкалиин аймпотребсоюзууд ехэ зэмэтэй.

Ниитын зөөридэ хохидол ушаруулха ябадал имагтал худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ашатай туhатай ойлгуулламжын, hэргылэмжын хүдэлмэриин мууса ябуулагдадагhаа, материальна харюусалгатай тушаалда урдань урилтэ хээд, гэм зэмэдэ ороhон хүнүүдэй абтадагhаа, шалгалта хиналта ёhо тэдысэ хэгдэдэгhээ болоно.

Республикын эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэд өөрынгөө ажал-ябуулга hайжаруулха талаар эрид хубилалта хэхэ зэргэтэй. Манай орондо коммунизм байгуулхын түлөө үргэн далайсатайгаар тэмсэжэ байhан хүдөөгэй [illegible] хүсэд дүүрэн хангаха уялгатайбди.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: съездын делегадууд: Хори тосхондохи столовые даагша нүхэр М. А. Бан... гарhаа), Хориин аймагай Хэжэнгын совхозрабкоопой универмагай даагша нүхэр Б. Ц. ... гэгшэд съездын забhарлалгын үедэ.

☆ ☆ ☆

Кооперативай эд зөөри наряар сахиха

Буркоопсоюзай худалдаа наймаанай эмхи зургаануудта кооперативна зөөри нарин нягтаар сахиха хүдэлмэри муугаар табигданхай. Урилтэ, хулгай үбэршэлгэ гэхэ мэтын ниитын эд зөөридэ гар хүрэхэ ушарнууд үргэлжэлhөөр. Иимэ шалтагаанhаа боложо, гансахан 1961 оной туршада аяар 197 мянган, үнгэрhэн гурбан hара соо 42,5 мянган түхэригэй урилтэ элирүүлэгдээ.

Иимэ ехэ гарза гай юун дээрэhээ болоноб гэhэн асуудал табихада, иимэ харюу үгэмөөр. Худалдаа наймаанай газарнуудай хүтэлбэрилхы тушаалтад хадаа материальна харюусалгатай хүдэлмэридэ дайралдаhан лэ хүнүүдые, таниха, танихашьегүй аад, нарин нягта шалгалта хэнгүй абашадаг заншалтай. Ондоо тээ ехэ мүнгэ үбэршэлжэрхёод, тэрьелжэ ябаhан гү, али урдань урилтэ хээд, гэм зэмэ амсаhан, мэнэ hая хиналтаhаа табигдаhан этэгээдүүдые манай зарим нэгэн тушаалтад альгаа дэлгэн абадаг байха юм.

Иимэ хуули ёhондо таарахагүй баримтанууд Тарбагатайн, Яруунын, Түнхэнэй, Хориин болон бусад аймпотребсоюзуудта үзэгдэнэ. Гадна урилтэ хэhэн хүнүүдые саг дарыдань ажалhаань сүлөөлжэ, хуулиин хэрэгтэ хабаадуулхын орондо, тэдэниие үмэглэхэ, далдалха ябадал ушардаг гээшэ. Иигэжэ ниитын зөөри үшөө ехээр hабардаха, hуулиха ябадал болодог ушар гарадаг. Жэшээнь, Кяхтын аймагай Кударын совхозрабкоопой нэгэ магазинда Карпова гэжэ жулик хүдэлдэг байгаа. Тэрэнэй кооперативна зөөридэ дүрбэдэхеэ гэмтэл ушаруулхадань лэ хэрэгынь мүрдэлгын органдо үгтэhэн юм. Иимэрхүү хэрэг Зэдын аймагай Дэрэстэйн сельподо, бусадшье газарнуудта нэгэнтэ бэшэ тохёолдоhон байгаа.

Материальна харюусалгатай нюурнуудые саг дарыдань, байд гээд лэ шалгалта, хиналта хэжэ байха гэhэн эрилтэ мууса бэелүүлэгдэнэ. Энээн дээрэhээ боложо, зарим үнэн сэхэ бэшэ наймаалагшад эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдан абагшадта—пайщигуудта—табихадаа, дутуу шагнажа үгэхэ гү, үгышье hаа, мүнгыень үлүү тооложе абадаг хуурмаг ааша гаргадаг. Иимэ таарамжагүй юумые элирүүлхэ талаар Прибайкалиин аймсоведэй худалдаа наймаанай ниитын таhаг (даагшань нүхэр Серебренников) нилээд горьтой хүдэлмэри хэжэ байдаг.

Теэд зарим газарта олониитын ехэ хүсэн хамтын зөөри уригшадтай тэмсэлдэ хабаадуулагданагүй шахуу. Ехэнхи ушарта бүлгэмүүдтэхи шалгалтын комиссинууд болон лавочна комиссинууд муугаар хүдэлнэ. Эдэнэр шалгалта хээшье hаа, ёhо дүүргэхын тэдысэ хүдэлөө болодог байhаниинь мэдээжэ. Энээнhээ байтагай аймпотребсоюзуудай, Буркоопсоюзай хиналта, шалгалта хэжэ байдаг аппарат, тушаалта нюурнууд тон хангалтагүйгөөр хүдэлмэреэ эмхидхэнэ. Гадна худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай бухгалтернууд, тэдэнэй олон тоото хүдэлмэрилэгшэд доодо шатынгаа газарнуудта ошожо, шалгалта хэдэггүй байдагынь харамтай.

Наймаашадай жаяг заршам дээшэлүүлхэ, гурим нягтаар сахидаг болохо, худалдан абагшадые хүндэлдэгөөр заншуулха асуудалнууд хадаа кадрнуудые үнэн сэхээр хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриин гол зорилго мүн. Тиигэн гэтэр нютагуудтахи хүтэлбэрилхы партийна, советскэ, комсомолой организацинууд худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ниитэ-политическэ, hуралсалай хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр эрхилдэг, эрилтэ, хиналта хэдэггүй байдаг ябадал элирхэйлэгдэнэ.

Магазин бүхэндэ гомдол, дурадхалай дэбтэр, шалгалтын журнал гээд байха ёhотой. Тэдэниие хаража үзэхэдэ, ехэнхи ушарта ойроо хүргөөгүй, хүтэлбэрилхы тушаалтадай зүгhөө магазинай хүдэлмэри тухай ажаглалта, hанамжа хэгдээгүй байдаг. Энэ юу гэршэлнэб гэбэл, магазинуудай наймаашадай хайшан гэжэ хүдэлжэ байhые hонирходоггүй байдагые тодорхойлно гэhэн тобшолол хэмээр.

Элэ бүгэдэ асуудалнууд тушаа съезд дээрэ нүхэд **Иванов, Балуров, Паньков, Серебренников, Вяземский** гэгшэд тодорхойгоор тогтоо.

Зүгөөр кооперативна эд зөөри хуули бусаар гар хүрэлгэhөө сахин аршалха хэрэгтэ олониитэ али зэргэ туhаламжа, нүлөө үзүүлхэ байгааб? Харин худалдаа наймаанай ниитын таhагуудай, ниитын инспекторнүүдэй, шалгалтын болон лавочна комиссинуудай, профсоюзай организацинуудай ямар юумэ хэжэ байhан тухай, тэдэнэй бэелүүлхэ үүргэ, удхашанар тухай тоосоото элидхэл соо, элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэн соо юушье үгүүлэгдээгүй байhаниинь тон гэмшэлтэй.

Эд хэрэглэгшэдэй кооперации саашадаашье хүгжөөгдэхэ. Энэ кооперации хадаа хүдөөдэхи худалдаа наймаа hайжаруулха, хүдөө ажахын продуктнуудай үлүү гараhыень худалдаха хэрэг эмхидхэхэ зорилготой.

КПСС-эй ПРОГРАММАhАА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Съездын делегадууд КПСС-эй Мухаршэбэрэй райкомой секретарь А. Баженов (зүүн гарhаа), Ахын райпогой бэлэдхэлэй конторын директор Д. Бугалов, Советскэ райпогой түрүүлэгшэ А. Данилов, Ахын райпогой түрүүлэгшэ Е. Иркеев.

☆

Кадрнууд, түрүү арганууд, мүрысөөн тушаа

— Манай совхозрабкоопой олонхи хүдэлмэрилэгшэд тусхай hургуулигүй, эрдэм мэргэжэлээр тон бага. Тусхай hургуулитай, мэргэжэл шадабаритай хүнүүдээ өөрынгөөл аппарадта бариха гэжэ манай аймпотребсоюзай правлени оролдодог,—гэжэ Кяхтын аймагай Кударын совхозой рабкоопой түрүүлэгшэ нүхэр **Москвитин** хэлэнэ.

— Тиимэ кадрнуудые сэхэ сельпо, рабкооп руу ябуулдаг hаань, ямар hайн байгааб. Гадна манай Буркоопсоюзай правлени худалдаа наймаанай эмхи зургаануудта хүдэлдэг дунда шатын хүдэлмэрилэгшэдые hургаха гэжэ оролдодоггүй, ядахын сагта семинаршье үнгэргэхэ гэжэ hанаашалдаггүй,—гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Худалдаа наймаанай эмхи зургаануудые, ниитын эдеэ хоолой газарнуудые, магазин, лавкануудые hайн кадрнуудаар, үнэн сэхэ хүнүүдээр бүридхэхын түлөө нютагай партийна, советскэ органууд hаналаа табидаггүй. Тэрээнhээ боложо олон магазинуудай хаалгаатай байдаг ушарнууд тухай Прибайкалиин аймагай Первомайска сельпогой түрүүлэгшэ нүхэр **Филимонов** мэдүүлбэ.

— Кадрнууд дутана,—гэжэ Сэлэнгын аймпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр **Мункоев** хэлээ. Найман тоо бүридхэлшэд, 2 товаровед, ниитын эдеэ хоолой талаар мэргэжэлтэ Сэлэнгын аймагта даб дээрэ аргагүй ехэ хэрэгтэй байна.

Кадрнуудые олоор бэлдэхэ, hургаха, мүнөө хүдэлжэ байгшадта hуралсал эмхидхэхэ тушаа Буркоопсоюзай правлениин урда табиhан асуудал тон зүб. Хэнэйшье мэдэхээр, хамаг юумэнэй ябаса, hайнаар бэелүүлгэ гансал кадрнуудhаа болоно ха юм. Тиимэ тула энэ асуудалда Буркоопсоюзай правлениин хажуугаар нютагуудтахи партийна, советскэ органууд анхаралаа хандуулха, худалдаа наймаанай эмхи зургаануудые бэрхэ кадрнуудаар бэхижүүлхын түлөө оролдохо уялгатай.

Шэнэ юумэ нэбтэрүүлхэ талаар республика дотор зарим тэды хүдэлмэри хэгдэhэн болобошье, энэ шухала зорилго бүгэдын хэрэг боложо шадаадүй байhаар.

Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй абаhан социалис уялгануудай дүн гаргагдадаггүй, мүрысөөнэй хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байhые шалгадаггүй ушарые делегадууд нүхэд **Мункоевой, Филимоновой, Пилипенкын** хэлэhэн үгэнүүд гэршэлнэ.

Малшадта—онсо анхарал

Хото хүдөө хоёрой хоорондохи холбоо барисаа бэхижүүлхэ хэрэгтэ эд хэрэглэгшэдэй кооперациин үүргын ехэ байhые хэн арсахаб! Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүтэлбэрилхы органууд хүдөөгэй ажалшадые: малшадые, тарялан, сабшалан дээрэ ажаллагшадые, механизаторнуудые—хэн мяха, hү, ноохо, талха тарья үйлэдбэрилнэб—тэдэниие эрхимээр хангаха гэhэн даалгабаритай бшуу.

— Хүдөөдэхи худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хүдэлмэриин үрэ дүнгые, хэhэн бүтээhэн юумыень, хайшан гэжэ хүдэлжэ байhыень сэгнэхэдээ, имагтал малшадые, механизаторнуудые ямараар хангадаг байhанhаань дулдыдуулан сэгнэхэ ёhотойбди,— гэжэ республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр **А. У. Модогоев** ажаглалта хээ.

Сэхыень хэлэхэдэ, худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, хүтэлбэрилхы тушаалтад хүдөөгэй малшадта, таряашадта мүнөө үедэ ямар эдлэл тон шухала хэрэгтэй байнаб гэжэ анхардаггүй, тэдэнэй үдэр бүриин эрилтэ хэрэглэмжые тодорхойлдоггүй, үзэн шудалдаггүй. Энээнhээ дулдыдажа мал ажал ехэтэй зарим аймагуудта эд бараанай эрьесэ ургадаггүй байна. Жэшээнь, Зэдэ, Кяхта гэхэ мэтын мал ажал шэглэлтэй аймагуудта эд бараанай эрьесэ тоосоото үе соо оройдоол 17—18 процентээр дээшэлээ бшуу. Тиихэдэнь республика соо эд бараанай эрьесэ 4 жэл соо 22 шахуу процентээр ургаа ха юм.

Үргэн хэрэглэлэй hайн hайн эд бараан, эдеэ хоолой зүйлнүүд малшадта хүрэжэ ошоногүй. Колхоз, совхозуудай, үгышье hаа, аймагай түб дээгүүр энэ тэрэ хүдэлмэридэ хүдэлөө болоошодой hайн эд бараа хам шүүрэжэрхидэгынь арсалтагүй. Малшадай, механизаторнуудай эрилтые эрхимээр хангаха гээшэ хойшолуулашагүй зорилго мүн. Тиимын тула автолавкануудые, нүүдэл наймаа тосхон hууринhаа холуур ажаллагшадта саг үргэлжэ таhалгаряагүй ябуулжа байха, томо гүүртэ, отаранууд, бригаданууд болон полевой станууд дээгүүр наймаашангүй ларёгуудые олоор бии болгохо гээшэ тон шухала гэжэ тэмдэглэгдэбэ.

Республикымнай хүдөө нютагай хүн зоной хахадынь совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд болоно. Тиимэ байhан дээрэhээнь тэдэнэрые хилээмэ талхаар таhалгаряагүй хангажа байха гээшэ шухала асуудалнуудай нэгэн болоно. Харин зарим совхоз-райкоопууд мүнгэ зөөри hомологдоногүй гэhэн шалтагаанаар хилээмэ таhалдуулхаяа hанадаг.

— Хүдөөгэй ажалшадай эрилтэ хэрэглэмжые тодорхойлхын тула яармаг, выставкэ-наймаа эмхидхэжэ байгаа hаа, тон hайн байгаа. Ямар эд бараан гүйсэтэй, хүндэ ехэ хэрэгтэй байнаб гэжэ мэдэхэ хэрэг худалдаа наймаанай нютагуудтахи эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй саг үргэлжын анхаралда байха ёhотой,—гэжэ Буркоопсоюзай худалдаа наймаанай управлениин начальнигай орлогшо нүхэр **Баженов** тэмдэглэбэ.

Гэхэ зуура аймпотребсоюзууд ямаршье бодомжогүйгөөр эд бараанай захил хэдэг. Жэшээнь, Бичурын аймпотребсоюз үбэлэй, хабар, намарай пальто, оёмол бусад хубсаhа захихын орондо, харин архи ехээр захижархиhан байха юм. Хүн зоной гол шухала хэрэгсэлдэ hаналаа табидаггүйнь энээгээр элирхэйлэгдэнэ.

Кооперациин—колхозуудай, мүн эд хэрэглэгшэдэй, гэр байра барилгын кооперациин болон бусад кооперативна эмхинүүдэй удхашанарынь дээшэлхэ юм. Кооперацинууд коммунизм байгуулгада олониитые хабаадуулха аргын нэгэн, мүн хүнүүдые коммунис ёhоор хүмүүжүүлхэ ба олониитын хэрэгые хүтэлжэ hураха hургуули мүн болохо байна.

КПСС-эй ПРОГРАММАhАА.

Дүрбэн жэл соо болоhон хубилалтанууд

Республика доторнай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин мэдэлэй магазин болон лавканууд 1958 ондо 984 байhанаа, 1961 оной эсэстэ 1107 болоо. Тиихэдэнь номой магазинууд 29-hөө 40 хүрэhэн байна.

Республикын хүдөө нютагуудтахи ажалшадай соёл гэгээрэлэй, культурна хэрэглэмжын ургажа байhые иимэ баримтанууд гэршэлнэ: 1958 ондо 329,6 мянган түхэригэй ном hудар худалдагдаhан байбал, 1961 ондо 451,0 мянган түхэригтэ хүрэhэн гэхэ гү, али 136,8 процентээр дээшэлээ, оёгдоhон бэлэн хубсаhан — 189,8, мебель — 257,8, электроэдлэл—186, радиоэдлэл—141, арhан гутал — 133,9, спорттовар—126,4 процентээр энэ хугасаа соо үлүү ехээр худалдагдаа.

Хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэлгэ, тэрэнэй эрьесэ хадаа үнгэрhэн 4 жэл соо 188,7 процентээр ехэ болоо. Хэрбээ 1958 ондо 14.181.700 түхэригэй наймаан хэгдэhэн байгаа hаа, 1961 ондо 26.767.000 түхэригэй наймаан хэгдээ.

Б. Мужановай рецензи зүбтэй

Мэдээжэ уран зохёолшо Чимит Цыдендамбаевай «Буряад басаган» гэжэ повесть-поэмэ тушаа Базар Мужановай болон Михаил Степановай удхаараа хоёр ондоо рецензинүүд манай газетын хуудаһануудые дээрэ толилогдоһон байна. Энээнэй һүүлээр хаа хаанаһаа уншагшад тус повесть-поэмэ тухай өөһэдынгөө һанамжануудые эльгээжэ эхилбэ.

Иимэ хоёр һанамжын гараад байһан дээрэһээнь энэ повесть-поэмэ тухай хөөрэлдөө үргэлжэлүүлхэ гэжэ шиидэбэбди.

Мүнөө Хори тосхонһоо Цырен Рыгзеновэй бэшэһэн статья толилхомнай.

«Буряад басаган»—алталмал гаршагтай, һайнаар хэблэгдэһэн зохёол. Хоёр ондоо, бэе бэедээ зүришэһэн шэглэлтэй рецензинүүд энэ ном тушаа «Бурят үнэндэ» гараа һааб даа. Уншаһан хүн бүхэн Б. Мужанов гү, али М. Степанов зүб гэхэ, үгышье һаа, хоюулайень холиходоош болохо ёһотой. Яахадаа, теэд энэ ном хоёр ондоо, ехэ алгасаатай сэгнэлтэ абахаар байбаб? Муутай, һайтай повесть болоод байна гэжэ тоолоод, би уншагшын эрхээр хэдэн үгэ хэлэһэйб гэжэ һанабаб. Уран нарин найруулгынгаа талаар авторай фантази гүйсэтэй, хурдан, урдань ортошогүй. Геройнуудайнгаа һаналые бурят үгын хаба соо таажа хэлэхын хойноһоо һайнаар оролдоно. Эдэ бүгэдэнь хэзээдэшье хиртэхэгүй юм бэзэ даа. Теэд иимэхэн юумэнүүд яагаашье һэжэгтэй гээшэб, дурсаһууб.

«Эреэн хэлэтэ басаган» гэһэниие тойроод лэ бүхы юумэн болоно. (Миин лэ хэлэн дээрэхи мэнгэ хаш?!) Энээн худар Ч. Цыдендамбаевай повестиин дууһатар ухарилдана: Хулгана хүгшэнэй зондо зарлалга, зелёнкыень үнеэдэйнгээ хулгайлһан үедэ Шагдар Норботой уулзаад энээн тухай дуулгана, түрэлэйнь шабганса Норбын эхэ Хандада «эреэн» хэлэтэй гээд дуулгана. Үхибүүн Жаргалмааһаа айна. Дулсанай эжын «мордошходо» минии хараал хүрөө үгы һаа гү?—гээд, Жаргалмаашье өөрөө маргажа зобоно. Эдэ бүгэдэ гэнэн үхибүүнэй ябадал мэтэ аад, бүри урда балар сагые һануулна бэшэ аа гү? «Эреэн хэлэтэ» гэһэн фабула дан жэжэ, примитивнэ шэнги үзэгдэнэ.

Эхэ, эсэгэншье басаган тухайдаа хоб үгые зүбтэйдэ тоолоно. Жаргалмаа повесть соо тулама ганса шэнги. Совет засагай тогтоһоной, шэнэ үзэл сурталай һураг бии аад, («Эхэнэр хүнэй эрхэ ехэ болоо») нүлөөнь үгы. Комсомол, парти тухай дурсагдаад, ажал тухайнь юушье хэлэгдэнэгүй. «Хориншье жэлдэ иигээд һуужа байгаа һаа, байхал янзатай», — гээд, Ч. Цыдендамбаев Жаргалмаагай байдал тухай бэшэнэ. Сомоной Соведэй түрүүлэгшэ Дугаровшье авторго огто тоолгонгүй, һамгаа сохёод, түрмэдэ оробо гээшэнь ямар аятүйб даа. Уйдхараа хэлэхэ гэһэн хүниинь Жаргалмаагай һүүлшын найдалые бута сохино. Шэнэ сагаймнай түлөөлэгшэ аад, тиимэхэн лэ һөөл бэшэ ябуулга хээд, эгээн хэрэгтэй үедэнь повесть сооһоо үгы болошоходоо яанаб! Хэндээшье хэрэггүй «эреэн хэлэтэ» гэжэ худал үгэдэ яахадаа бүхы аймаг зон бүгэдэ эгигэхэ болоо юм? Повесть соонь Ленин, сельпо, һургуули гэхэ мэтэ үгэнүүд дурдагдана, теэд багша, коммунистнар хаана гээшэб? Өөрөө түрүүн зарлаһан зүнэг Хулганаһаа бэшэн «эреэн хэлэтэ» гээшын буруу байһые ойлгоногүй. Хэрбээ Жаргалмаа хубисхалай һүүлээрхи орьёлжо байһан оюун мэдэрэл нэбтэрүүлэн абажа эхилһэн басаган һаа, оройдоошье тэнэг үгэһөө доройтон голхоржо, үһа нюдэн болохогүй һэн. М. Шолоховой һанаалһан Лушка шэнгеэр мунхаг зарнманай урдаһаа тоб гэмээр, амыень таглатар харюусаад, ухаагаараа тэдэниие буляад, хүхюутэй, хүндэтэй ябаха һэн. Жаргалмаа тиимэ бэшэ. (Заабол адли байха гэнэгүйб). Литературадамнай эгээн түрүүшын бурят басаганай образ аад, ёһото абьяасгүй, интимнэ һанаа үнөөнэй дүхэригөөр хизаарлагдашана. Социализмын амисхаал бурят басагыемнай абаржа абаагүй, һүүлэй һүүлдэ Жаргалмаа хүлдэжэ үхэхөөр шиидээд, нюсэгээр ой соо һууна. Тушаан боложо Гэрэлтэ Халзанов абарна.

1920 онуудта республика доторнай Совет засаг тогтоолсоһон аха нүхэдһөө тэрэ үедэ арбан долоотой басаганай бэеэ хорлон алажа байхаар лэ шалтагаантай үе байһан юм һэн гү?—гээд асууя. Б. Мужанов өөрөө тэрэ сагые хараһан хүн. Тиимэһээ залуушуул шэнэ байдалые эршэмтэй байгуулалсан ороо һэн, комсомол, райкомуудшье бии һэн гэжэ зүб хэлэнэ бэшэ гү?

Ч. Цыдендамбаевые магтадагбди, зүбшье. Теэд үнэн сэхыень хэлэхын тулада, зэмэлхэшье саг ерэбэл ха юм. «Гайхалтай хонгёогоор шэнэ совет үетэниие магтаһан, хуушан сагай үлэгдэлые хайрагамгүйгөөр шүүмжэлһэн аянгата поэмэ-повесть», — гээд, М. Степанов бэшэбэ. Хэд залуушуул тухай гээшэб? Жаргалмаа үхэхэеэ һанана. Гэрэлтэ Халзановай хэһэн хэрэгынь харуулагданагүй, алуулшана. Норбо—хобдог вөөришэн, миинтээр самбар хэхэһээ арсана. Зүнгэг Хулганын хоб тарааһаниие «ангиин дайсадһаа гараа» гэһэншүүгээр авторнай бэшэнэ. «Ном соогоо энэ ямаршье баримтагүй гэһэндээ—Б. Мужанов зүбтэй, харин М. Степанов «мунхаг үзэлэй нүлөөн доро байһанһаа тиигээ» гэжэ ойлгосогүйгөөр тайлбарилна ха.

Гэрэлтын «хурсаар харуулһан образ арбаад комсомолшуудһаа холо үлүү»,—гээд, Степанов тэнсүүлээд үзэнэ. Тиимэ гү? Зүгөөр яахадаа Гэрэлтэ гансал Ленин, коммунизм гэхэһээ бэшэ юушье хэнэгүйб? Түгсэг дээрэ хүлдэхөө һууһан Жаргалмаада жиир лэ тиимэ лекци уншаад, һүүлдэнь өөрөө алуулаад, образынь дууһашана. Тиигэнхаар арбаад комсомолшуудшье байһаниинь дээрэ гэхээр лэ. Зобоһонойнгоо һүүлдэ Жаргалмаа «халуун наранай мандаһые ойлгоо»,—гэжэ Степанов батална. Энэнь үндэһэгүй: повесть соо болоһон үзэгдэлнүүд гэхэдэ, ехэнхидээ энэ тэрэ үбгэд, хээтэйнүүдэй уулзалга, тэдэнэй бэе бэедээ хоб дуулгалга, Жаргалмаагай нилээн хашартай ута монологууд болошоно ха юм. Жаргалмаа өөрөө үнеэ һаана, үбгэнтэеэ унтана, мангир түүнэ г. м. Эгээл иимэ хооһон ажабайдалтай байгаад Совет бүлгэмһөө ямаршье нүлөөгүйгөөр, партиин һургаалгүйгөөр хайшан гээд «улаан наранай мандаһые ойлгоо» гэлтэй гээшэб? Абстрактна баталалга болошоно бэшэ аал? Жаргалмаа хабааданагүй ха юм, миин лэ үгэ шагнаад ябана, комсомолдошье ороногүй хэбэртэй. Норбо болоод Абида гэжэ үбгэн комсомолдо ороходошье шоо үзэнэ. Теэд комсомол юугээрээ муу гэжэ ойлгоод тиигэлдэһэниинь мэдэгдэнэгүй. Үгы даа! Бурят басагаднай 1920-23 онуудта Жаргалмаада орходоо һураггүй абьяастай тэмсэлшэд, ниитын шэнэ ёһоной мэдэрэлтэй болоһон байгаа.

Чимит Цыдендамбаев 1920 гаран оной бурят зоной барга бүдүүлиг заншалые таһа шүүмжэлээд, һалан хосорхыень тобойсо харуулһан, Жаргалмаае хубисхалай туг баригша болгоһон байгаа һаань, яагаашье зүйтэй байха һааб!

Ц. Рыгзенов, уншагша.
Хори тосхон.

«Хүдэлмэриин халуун хаһа соогуур». О. Какиевай энэ фотозураг гурбадахи Бүхэсоюзна уран һайханай фотовыставкэдэ һайшаагдаһан юм.

ТАСС-эй фотохронико.

Сагаан улаан

Бурядай гидрометбюрогой мэдээсэһэнэй ёһоор мүнөөдэр республика доторнай сэлмэжэ, бүрхэжэ байха. Бороо ехэ орохогүй. Баруун тээһээ һэбшээлхэ. Улан-Удэдэ үглөөгүүр 10—12, үдэрынь 24—26 градус дулаан болохо.

Майн 31-дэ, июниин 1-дэ республика дотор сэлмэхэ, зарим газарта бороо орожо болохо. Баруун хойноһоо һалхилха.

Хилын саанаһаа

Польшодо модон олоор таригдана

ВАРШАВА, майн 25. ТАСС-эй корреспондент Г. Киселев мэдээсэнэ.

Польшын бүхы нютагуудаар хабар модон олоор таригдадаг юм. Гансал ой модоной ажахыда хабаатай хүнүүд бэшэ, харин хэдэн арбаад мянган ажалшад энэ хүдэлмэридэ хабаададаг. Шэнэ парк, скверүүдые бии болгодог, городуудта, һуурин газарнуудта, шоссейнэ харгын, түмэр харгын хажуугаар элдэб ургамалнуудые, мододые таридаг байна. Мүн хэдэн мянгаад гектар газарта модо зорюута таридаг.

Энэ жэлэй хабар Познаньска воеводствын хүн зон 450 мянга гаран мододые, 250 мянган һөөг бургааһа таряа бшуу. Польшын городуудай, хүдөө тосхонуудай ажаһуугшад үүсхэл гаргажа, энэ хабар нэгэ миллион 400 мянгаад мододые, 800 мянга тухай һөөг бургааһа тариһан байха юм.

Энэ жэлдэ 9 миллион гаран модод, 7 миллион тухай һөөг бургааһан Польшодо таригдаха байна. Дайнай дүүрэһэнһээ хойшо Польшодо 2 миллион гаран гектар газарта шэнэ модод ургуулагдаа.

Монголой полинууд дээрэ

УЛАН-БАТОР, майн 28. (ТАСС). Монголой таряашад ороохото ургамалнуудые тарижа дүүргээд, хартаабха болон бусад овощ һуулгажа эхилээ. Ороохото ургамалнуудай таригдаһан 400 мянган гектар талмай үргэлжэ дээрээ ногоороо.

Олонхи гүрэнэй ажахынууд мүнөө жэлдэ тарилгын кампаниие 10—15 үдэрэй турша соо дүүргээ.

МНР-эй хүдөө ажахын олон нэгэдэлнүүд мүнөө жэлдэ тарилгынгаа талмай нилээд ехээр үргэдхөө. Хүдөө ажахын зарим нэгэдэлнүүд, жэшээлхэдэ, КПСС-эй XXII съездын нэрэмжэтэ, мүн «Хүдөлмэр» гэжэ нэгэдэлнүүд нэгэ хахад, хоёр мянган гектар дээрэ ороохото ургамалнуудые таряа.

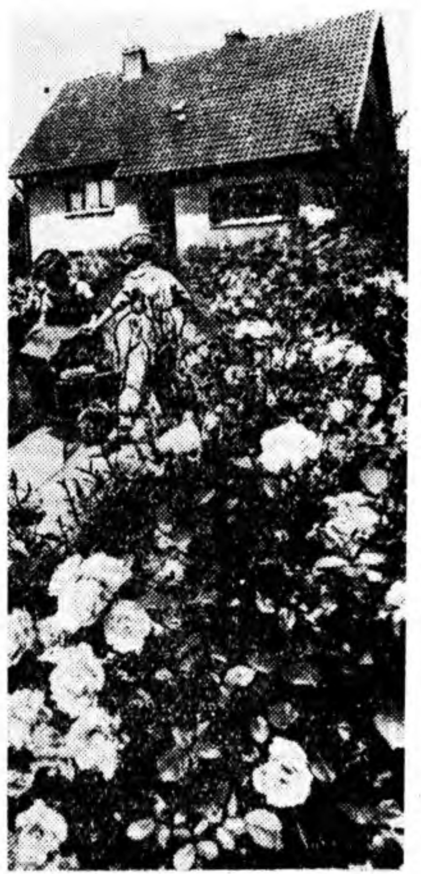
Мүнөөдэрэй телевидениин программа

19.00—һүүлэй мэдээсэлнүүд. 19.10 — «Нэгэ грамотын түүхэ» гэһэн киноочерк. 19.30—эхэнэрнүүдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 20—20—ниитэ-политическэ темээр дамжуулга. 20.35 — «Самый легкий» гэжэ научна фильм. 20.45— «Мост будет взорван» гэһэн уран һайханай фильм. 22.00—үглөөдэрэй дамжуулгын программа.

Италиин 2 миллион батрагууд буһалгаа хэнэ

РИМ, майн 28. (ТАСС). Италиин хүдөө тосхонойхид буһалгаална. Ороной профсоюзуудай бүхы центрнүүдэй — Италиин ажалай бүгэдэниитын конфедерациин, Италиин ажалшадай профсоюзуудай федерациин, Италиин ажалай союзай нэгэн һаналтай уряагаар 2 миллион батрагууд, хүдөө ажахын хүдэлмэришэд мүнөөдэр бүхы орон дотороо 48 часай буһалгаа эхилээ. Ажалай түлөөһэ дээшэлүүлхэ гэжэ хараалһан ажалай хамтын шэнэ хэлсээ баталха тухай забастовко хэгшэд эрилтэ хэнэ. Тиихэтэй хамта эдэ газаргүй таряашад аграрна реформо хэжэ, элдүүрилдэг хүнүүдтэнь газарые үгэхэ тухай эрилтэ хэнэ.

Орон дотор энэ бүгэдэниитын буһалгаанай эхилхын урда тээ батрагууд болон хүдөө ажахын хүдэлмэришэд удаан саг соо тэмсэл хэһэн байгаа. Энэ үе соо Италиин тус тус провинцинууд болон областьнуудта хэдэн арбаад ехэ буһалгаан болоһон байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Лидица городой үхибүүд. Эдэнэр дайн байлдаан гээшые огтолон мэдэхэгүй юм.

ЧТК—ТАСС-эй фото.

Шэнэ хорото ааша гарган

БЕРЛИН, майн 28. (ТАСС). Майн 27-ной үдэр, үдын хойно ГДР-эй ниислэл болон Баруун Берлин хоёрой хоорондохи хилын участогуудай нэгэндэ шэнэ хорото ааша гаргагдаа гэжэ ГДР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерство мэдээсэнэ. Мэдээсэл соо иигэжэ заагдана. ГДР-эй хилые хамгаалха талаар уялгаяа дүүргэжэ байһан хилын харуулай полициинхидые Баруун Берлинэй талаһаа буудаһан байна. Хорото аашын гаргагдажа ба... ха үедэ Баруун Берлинэй ... лада Баруун Берлинэй пол... циин алба хаагшад, Англи... Баруун Берлиндэ байл... частьнуудай сэрэгэй алба х... шэд олоороо сугларһан б... гаа гэжэ онсолон тэмдэгл... дэнэ.

Шэнэ хорото аашын гарг... даһанһаа уламжалан, ГДР... хүн зон ехээр зэбүүрхэһэн... руушаалгануудые мэдүүл... байна. Баруун Германиин ... сагаархидай эмхидхэдэг а... тай, хорото аашануудые ... люулха тухай али бүхы а... хэдэг хүнүүдэй түлөөлэ... эрилтэ хэнэ.

Хилын харуул руу бууд... гын, хилэ дээрэхи бүхэл... нүүдые һандаргаха зорилго... тэһэлэлгэнүүдэй түлөө ... руун Берлинэй бургоми... Брандт сэхэ зэмэтэй. Шах... дуу байдалые гүримшүү... зорилготой хэлсээс ямар... аргаар һаань таһалдуул... эрмэлзэн, Брандт элдэб хо... то ааша гаргахые тухирна ... жэ «Нейес Дейчланд» г... газетэ түрүү бэшэг соогоо о... солон тэмдэглэнэ.

Саланай адъютант мүрдэлгы... үедэ иигэжэ хэлээ

ПАРИЖ, майн 28. (ТАСС). Политическэ шэнэ уршагта ушар боложо, Франциин ниислэлэйхид ехээр гайхаба. Оасайхидай толгойлогшо байһан аад, бүхы наһан соогоо хаалтада һуухаар мүнөө шиидхэгдэһэн Саланай урдын адъютант капитан Ферранди Салантай хамта арестовалагдаһан байгаа. Сүүдэй үмэнэ зогсохо болоод байһан Ферранди хадаа мүнөөнэй засаг түрын элитэ ажал-ябуулагшад «нюуса зэбсэгтэ организациие», тэрэниие толгойлогшые бодотоор дэмжэдэг байһан юм гээд мүрдэлгын үедэ хэлээ.

Ферранди гэгшын мэдүүлгэ тухай Франциин газетэнүүд мүнөөдэр мэдээсээ. Энэ мэдүүлгын ёһоор Алжирта байхадаа, Салан политическэ гол партинуудай ударидагшадтай, тусхайлбал, баруунай үзэл баримталдаг социалист ги. Моллетэй саг үргэлжын нюуса холбоотой байһан юм. Хэжэ байһан юумэ тухайгаа Салан тэдэндэ дуулгадаг, зариманайнь зүгһөө сэхэ һайшаал абадаг байгаа бшуу. Мүнөөнэй финансын министр Жискар Д'Эстэн ОАС-та талархадаг байһанаа нюухагүйһөө гадна, Франциин Министрнүүдэй Соведэй заседанинууд тухай дэлгэрэнгы тоосоо Саланда хүргэжэ байдаг һэн. Үшөө 1958 ондо генерал де Голлиин өөрынь хоёр түлөөлэгшэд — Помпид болон Бруй гэгшэдтэ 79 миллион хуушан франкын хоёр чек Салан барюулһан байгаа. Энэнь «Франциин Алжирай хэрэгые дэмжэлгэдэ» зорюулагдаһан байгаа гэжэ Ферранди хэлээ. Салан арестовалагдаад, түрмэдэ һуужа байгаашье һаа, «нюуса зэбсэгтэ организациин» шуһата үйлэ хэрэгүүдые хүтэлбэрилдэг байгаа. ОАС-ые дэмжэдэг политическэ зарим ажал-ябуулагшадта, тэрэ тоодо Франциһаа зугадажа ошоһон Жорж Бидодо нилээд ехэ хэмжээнэй мүнгэ үгэхэ ту... апрелиин 24-дэ, тайлбари... хэлэбэл, арестовалагдаһан... гаа һүүлээр дүрбэ хоноод б... хада Салан захиралта ... гэжэ Феррандиин хэлэһэ... эли боложо үгөө.

ОАС-тай холбоотой Ф... циин мүнөөнэй засаг түр... политическэ болон гүр... олон ажал-ябуулагшадые ... дэй үедэ элишэлхэб ... Ферранди заналта хэнэ. Ө... дынгөө нэгэн һаналтадые ... дэй гараһаа һугалан аб... оролдодог, алууршадай ор... низациие зоригжуулагша... тэрэниие дэмжэгшэдэй по... тическэ болон хуули ёһо... талаар далда нюусаар доб... го хэхэ гэжэ байһан тухай ... ушарта хэлэгдэнэ гэжэ «... берасьон» газетэ тоолоно.

—✦—

Брандтын убайгүй мэдүүлгэ

БОНН, майн 28. (ТАСС). Мүнөө боложо байһан СДПГ-эй съездын хүдэлмэридэ хабаадажа байһан Баруун Берлинэй бургомистр Брандт ДПА агентствын корреспонденттэй Кельндэ хөөрэлдэхэдөө, ГДР болон Баруун Берлинэй хоорондохи гүрэнэй хилэ дээрэ хорото зорилгоор бомбонуудые тэһэлхэ ябадал эмхидхэдэг хүсэнүүдые үмөөрнэ гэжэ тоолохоор мэдүүлгэ хээ. Иимэ тэһэрэлгэнүүд болохогүй гэжэ ГДР-эй засагаархидые хэншье найдуулжа шадахагүй гэһэн хэбэртэйгээр Брандт хэлэһэн байна.

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

✦ Пятницкиин нэрэм... гүрэнэй ород арадай хо... концерт Швециин Гетебор... родто ехэ амжалтатайгаар ... гэрбэ. Артистнуудай бэлиг ... дабари тухай нютагай хэбл... һайн һайхан һанамжануу... шэгдээ. «Гоё һайхан юу... сэдьхэл зүрхэ буляамаар ... руулһан ушар» энэ кон... болоно гээд «Гетеборгс-... тен» газетын шүүмжэлэгш... намжалһан байна.

✦ Хойто Вьетнамай авт... но райондо француузуудай ... хэн зонхилжо байха ... Тхан-Мео гэжэ 20 к... ватт хүсэтэй нэгэ багахан ... тростанци байһан юм. М... үедэ тус районой 18 уезд... дэй, городуудай арбан... өөрын электростанцитай бо... хой. Табан жэлэй түсэбэй ... лэхэ багаар ДРВ-гэй энэ ... ной уезднүүдэй бүхы тү... городууд электрын элшэ ... сөөр хангагдаха юм.

✦ Португалиндахи Сала... засаг түрын хашалта... эсэргүүсэһэн митинг Римд... рагшадай үүсхэлээр Ита... ниислэлдэ үнгэргэгдэбэ. П... туталиин арадай хархис ... дүүдэй хорото аашануу... буруушааһан резолюци м... дэ хабаадагшад баталаа. Р... дэ байдаг Португалиин посо... ствадо энэ резолюци эльгэ... бэ.

✦ Рейтер агентствын корр... пондентын Канберраһаа м... сэһээр, Австралиин сэрэгэ... бүтүү шэрэнги ой соо яа... лалдахыень Урда Вьетн... хүнүүдые һургахаяа о... гээд Австралиин обороны ... нистр Таунли мэдүүлбэ.

✦ Венесуэлыи Бет... правительство коммуни... кэ партиие, «Зүүнэй та... римталдаг революционн... лөөн» партиие хориһон ... рэнинень Венесуэлын ... тэ зон сэхэ шууд буру... «Республиканска—демо... ска бүлгэм», «Демократ... хүдэлөөн» гэдэг парт... демократида харша эн... буруушааһан тусхай ... гаргаба.

(ТАСС)

„Нэрэтэнэр"

«Нэрэтэнэршье» гээ һаа нэрэтэ гэхээр, үүринэршье гээ һаа үүри гэхээр үеын хирын «үрөөһэн бөөрэнэр» Баргажажандамнай байнал» гээд, баруун шэхэ руум бард гэжэ сошомо бадалюун үгэ шэбэнэгдэшэбэ. Иимэ таамаг үгэ тайлбарилхын тулада олохон юумэ бодогдобо, шэбшэгдэбэ.

Нэгэ нэрэтэй, сасуу наһатай хүнүүд яһала олон ха юм. Тэрээндэ юунэй гайхал байба гээшэб гэжэ һанаштай. Гээшье һаа, «нэрэтэ», «үрөөһэн бөөрэ» гэһэн үгэнүүдынь һэжэг түрүүлмээр...

Нэгэ нэрэтэй уладууд бэе бэеэ «нэрэтэ» гээд хүндэлэлсэдэг. Тиихэдэ хүйхэршэг хүнүүдые «нэрэтэнэр» гэжэ шоглон хэлэдэг зугаа бии. Баргажанайхинай шэбэнээшэ тэрэ үгэнь эгээл хүйхэр хүнүүд тухай хэлээгүй юумэ аа гү, гэһэн бодол ойндом ороодхибо.

Хүнүүдэй хэлэжэ, заажа байн гэһээ, ушар удхыень мэдэнгүй амаа ангайгаад, альгаа дэлгээгээд юундэ һуухамнайб. Сэхэ бүхыень хөөрэлдэжэрхиел!

Байгша хабарай эхээр Баргажанай Уланда байрлаһан нэгэ хүйхэрэй намтар татахада, хүнүүдэй урма сэдьхэл баярлуулмаар тиимэшье һонин бэшэ түүхэтэй. Мүнөө совет хүнүүдэй алдарта хэрэгүүдээрээ арад зоноо, Эхэ ороноо баярлуулжа байха үедэ хамар дорохи хахархай амаяа хүдэлгэхын түлөө хара амияа хараад ябадаг амитад хэды зэбүүрхэлтэй байна гээшэб! Тиимэ хүнүүд тухай хэды хүүр зугаа гаража, зүбшэн хэлсэгдэнэ, шүүгдэнэ, шүүмжэлэгдэнэ гээшэб!

Хори гаража наһаа эдиһэн, нарбаа сайһан, хулгай хэжэ, хоёр дахин сүүдлүүлһэн Анатолий Ханаевич Биданов Баргажан адагта үтэлһэн эхэеэ үргэмжэгүйгөөр хаяад, Улан хударуу хоргодон зайгуултажа ябана гэлсэхэ.

Тэнүүл Биданов гэндэ юу хэнэб гэхэдэ, хаана хүнгэн аргаар олзо олохо ямар ажал гаранаб, тэрэниие дахан «бэлшэжэ», энэ тэрын энгэй барилгада ябалсана. Мүнөө иимэ хүнүүдые юун гэжэ нэрэлэнэбибди: «Ажалһаа хулжагша».

Биданов «колхоздо хүдэлэ» гэхэдэ, хоёр шэхэ руугаа хургаа хэжэ, «үү та-тай» гээд, үһөө үрзылгэн тэрьелдэг гэлсэхэ.

Хүнгэн мүрөөр ябадаг хүнэй хүлдэнь баһа нэгэ тушаа шагтагалаатай байдаг. Хилгана нютагаар зайгуултахадаа В. басагантай гэрлэхэм гээд, тэрэнэй толгой эрьюулээ. Мүнөө болоходо, эсэгын энэрхы сэдьхэл мэдээгүй арюухан шарайтай нилха заахан үхибүүн үлгыдэ бүүбэйлэгдэжэ хэбтэнэ.

Үүринэрэймнай үрөөһэн бөөрэнь хэн гээшэб гэхэдэ, Линхоев Бальжан болоно. Энэ нүхэр—Баянголой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой тээрмэшэн.

«Эдир залуу, эршэ хүсэ ехэтэй хүбүүн аад, тээрмын һахюул болоод хэбтэһэндэнь хэмшээрхэнэгүйбди. Улаан нюдаргаа урдаа баряад, хараһан хүнүүдтээ халдажа ябадагтань дураа гутанабди» гээд Соёл нютагаархин гомдол барина.

Хөөрэлдөөнэймнай үргэлжэлһөөр байтар:

— Байгыт,— гээд баһа нэгэ хүн хажуу тээһээмнай дуугаржархиба. Харан гэһээм халта таниха хүн хэбэртэй. Эгэтэ—Үльдэргэ, Хурга—Яруунаар ябахадаа танилсаһан хүмни байшоо.

— Һониноо хөөрыт даа,— гэхэдэм:

— Биданов Линхоев хоёртнай үүринэр һаа үүринэр юумэ аабза. Үрөөһэн бөөрэнэр бэшэл. Манай тэндэхи Мархуугай Колькые Линхоев Бальжантай паарлаа һаа, ёһоороол «үрөөһэн бөөрэнэр» гэжэ хэлэхэт. Колькын нюдарга Бальжанайтнай нюдаргаһаа дутуугүй, дайралдаһан лэ хүнүүдтэ бууджа ябадаг мунса,— гээд тэрэ нүхэрни энеэжэрхибэ.

Баргажанайхид бага зэргэ гайхад гээд, газар газарта тиимэ нюдаргануудай байдагые батална.

Март һарада һэн. Мархуугай Колько гэхэ гү, бодото нэрэ обогынь Цыренжабай Николай гэгшэ юм. Тэрэ хүн хододоо һогтуугай һолигтой ябадаг. Нэгэтэ «Дружба» колхозой малай гүүртын центр Улзытэ нютаг өөрынгөө хэрэгээр ошоод ябаһан Сэсэг Балдановагай унажа ябаһан мори буляалдаад, һогтуу Цыренжапов тэрэ эхэнэрые гэмтэтэрнь сохёо гэхэ.

Тиигэжэ ябатараа соохор мэдээтэ һогтуу Цыренжапов Холхоева Ринчин-Хандатай дайралдаад, тэрэ эхэнэрэй мори буляажа, энээгүүр тэрээгүүр зайгуултаба.

Халтад гэһэнһээ, хойшо хараһан лэ хүн бүхэнһөө тархяа заһаха таба-гурбые гуйжа ябадаг болошонхой. Арсаһан хүнүүдые айлгадаг, занадаг, хэтэрхэдээ хэрүүл шууяа татажа, гарай хуули үзүүлдэг заншалтай.

Үнгэрһэн сагай үлэгдэл, хуушан сагай хог богто хушагдаад ябаһан эдэ этэгээдүүдэй амынь мэдүүлхэ, замынь зааха саг ерээ.

Мархайн аша Тархай.

Һайн дуранай команда

Хүртэйн модо бэлэдхэлэй ажахыда гал аюулһаа хамгаалха команда һайн дуранай ёһоор бии болгогдоод, гал аюулай болоо һаа яажа хүдэлхэ тухай һургуули хэнэ. Энэ командада ороһон нүхэд амаралтын болон һайндэрнүүдтэ ээлжээгээр дежурладаг юм.

А. Михайлов.

Редакторай ор...
М. Н. НИМА...

Манай адрес, телефону...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. ТЕ... ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. редактора — 32-74, ответ. секретаря—27-37, отделов партийной жизни и пропаганды—24-74, сельского хозяйства и советского стро... тельства—47-59, промышленности и транспорта, информ... —35-14, культуры и литературы и искусства—34-05, п... и рабселькоров—40-49, отдел переводов и корректор... — 35-95, . бухгалтерия — 37- 32. Для междугородн... переговоров—16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства культу... Бурятской АССР.

Н00885. Зак. № 2685.